LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 97 (202)
Ceturtdien, 1948. g. 4. nov.
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, redaktori: L. Bērziņš, M. Čulītis, B. Kiselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50). apg.: Marktpl. 25 (t. 84).

Kā visiem sagādāt galvojumus, kas vajadzīgi iecelošanai ASV

Ierosinājums šim nolūkam izlietot ASV bloķēto Latvijas valsts zelta fondu

Bij. LCP priekšsēdis A. Valdmanis, kas devies uz Kanādu par mācības spēku turienes izglītības iestādēs, piesūtījis redakcijai ierosinājumu par latviešu DP izceļošanai uz ASV vajadzīgo galvojumu sagādi. Nepieskaroties ierosinājuma reālizēšanas praktiskām iespējām, tas var interesēt arī kā tās aktīvitātes izpaudums, kas sakņojas pašos Rietumvācijas latviešos. Kā tādu to informācijas nolūkos nododam mūsu lasītājiem.

A. Valdmanis ierosinājumā raksta: „Teorētiski lielas iespējas sevī slēpj nesen pieņemtais ASV pārvietoto personu uzņemšanas likums, kas dod baltiešiem priekšroku un atļautu pārcelties uz ASV vai visiem baltiešu bēgļiem, ja vien tie varētu uzrādīt darbu, dzīvokli un garantiju, ka viņi nekļūs amerikāņu sabiedrībai par nastu. Nelaimīgā kārtā taisni baltiešiem (kaut gan lietuvji ir zināmā mērā izņēmums) nebūs iespējams sadabūt šo garantiju.

Ir vēl otrs faktors, kas latviešu bēgļu vadītājiem jāpatur prātā, vadot un domājot par pārcelšanos uz ASV. Šis faktors ir dažu ASV organizāciju pretestība DP likumam tagadējā veidā, un šo pretestību nedrīkst novērtēt par zemu. Tā ASV kongresa loceklis Emanuels Cellers ir atklāti deklarējis, ka prasīs nākamajā kongresa sesijā „diskriminētājas klauzulas" atmešanu, aizstājot 1945. gada 31. dec. ar 1947. g. 31. dec., un baltiešu priekšrocības klauzulas atcelšanu.

Paturēsim prātā vienu lietu: 1949. gada februārī DP iecelošanas komisija ziņos kongresam par DP likuma iedzīvināšanu un novērotiem faktiem un trūkumiem. Ja komisijai būs jāziņo, ka ir DP grupas, kas var izpildīt likumā paredzētos priekšnoteikumus, bet likums nepielaiž viņu uzņemšanu, jo viņi ieradušies nometnēs pēc 1945. gada 31. dec., un ka baltieši, kuriem likums dod priekšroku, nevar izpildīt likumā paredzētos priekšnoteikumus, tad var notikt, ka likumu groza. Un ja to grozīs, tad ir lielas izredzes, ka to grozīs tādā virzienā, kā to prasa Cellers. Tādā gadījumā mums Ameriku neredzēt.

Stāvoklis ir problēmatisks, bet mūsu pusē ir likums. Tikai jāprot to izmantot.

Vispirms — var notikt, ka izdodas panākt no DP iecelošanas komisijas Vašingtonā, ka darba un dzīvokļa apsolījumu, ietvertu pienācīgā formā, jau uzskata par likumā prasīto garantiju. Ja tas izdotos, tad viss būtu kārtībā. Tikai jāuzsver, ka pats no sevis nenotiek nekas. Man ir bijusi izdevība šo jautājumu privāti pārrunāt ar maniem Vašingtonas draugiem, kā arī ar vīru, kas līdz šim vadīja ASV armijas galvenā štāba DP nodaļu un kas tagad kļūs par DP komisijas ģenerālpilnvarnieku. Un man jāliecina, ka šis jautājums nav neatrisināms. Bet tas prasīs ļoti aktīvu intervenciju Vašingtonā.

Ja šis gājiens neizdotos un prasība pēc speciālām garantijām joprojām tiktu uzturēta spēkā — un gudri dara tas, kas gatavojas ļaunākajam — arī tad vēl mums nav jāpadodas.

Mums ASV ir Latvijas zelta fonds. Mēs zinām, ka tas ir bloķēts un pašreiz nav izlietojams. Bet mēs varam mēģināt panākt, lai uz šī bloķētā fonda pamata mūsu sūtniecībai Vašingtonā vai mūsu vēlētai bēgļu organizācijai atļautu izdot noteiktu skaitu galvojumu. Ja tādā ceļā varētu iegūt 10—12.000 ģimeņu galvojumus, tad uz ASV varētu doties visi latviešu bēgļi, kas vien vēlētos.

Lai skeptiķi nesaka, ka šis plāns ir tikai fantazija vien. DP komisijas loceklis H. Rosenfilds, kas kādu laiku uzturējās Ženēvā, ar kuŗu es šo jautājumu pārrunāju, domāja, ka šis plāns varētu mums palīdzēt daudz. Saprotams, ierosinājumu varēs reālizēt tikai ar mūsu sūtņu un bēgļu organizāciju apvienotu un harmonisku aktīvitāti."

TOMASS DJUIJS ĢIMENES VIDŪ

2. novembŗa vēlēšanas izšķira viņa karjēru.

Drāmatiskas vēlēšanas ASV

Vēlētāji paliek uzticīgi abām lielajām partijām

Amerikas Savienotajās Valstīs prezidenta vēlēšanas otrdien bija neparasti sīvas un drāmatiskas. Trešdien līdz pl. 13 bija saskatīts 70% balsu, pie kam tagadējais prezidents, demokrats Trumens bija ieguvis 1,25 miljonu vēlētāju vairākumu, salīdzinot ar republikāni Djuiju. No 27 štatiem, kur demokratiem bija absolūts vairākums, Trumena pusē bija 224 elektori, kamēr Djuijs ieguvis vairākumu 17 štatos un tam līdzi 214. elektorus. Pilnīgu neveiksmi cietis progresīvās partijas kandidāts Volless, kuŗu kā ASV, tā ārzemēs uzskatīja par simpatizētāju komūnistiem. Līdz pl. 13. viņš bija ieguvis tikai 750.000 balsu. Senātā un tautas pārstāvju namā demokratiem ir absolūts vairākums.

Amerikas balss, jau sākot ar pl. 3. trešdienas rītā, gandrīz nepārtraukti daudzās valodās ziņoja par vēlēšanu rezultātiem. Pirmās ziņas radīja pārsteigumu: pretēji visam gaidītajam, pl. 9. no rīta prezidents Trumens bija dabūjis 14.9 miljoni balsu, Djuijs 13,6 milj., progresīvās partijas Volless 650.000, bet Tormens 600.000. Demokratu partijai senātā tai laikā bija 13 pārstāvju, bet republikāņiem tikai 2. Ņujorkā, kur Djuijs ilgus gadus darbojās par advokātu un bija šī štata gubernātors, pēc pirmajām ziņām, viņš bija ieguvis tikai nelielu pārsvaru.

Par vēlēšanu cīņas drāmatismu liecināja katra jauna ziņa, kas pienāca no plašās Savienoto Valstu territorijas. Kalifornijas štatā Djuijam sākumā bija liels balsu vairākums. Bet jau dažas stundas vēlāk šis pārsvars bija noslīdējis līdz 2000 balsīm.

Ņujorkieši visu pagājušo nakti negulēja. Preses pārstavji un Amerikas radio sabiedrību korespondenti apbraukāja miljonu pilsētas plašo territoriju, lai personīgi redzētu tautas noskaņojumu. Milzīgi ļaužu bari drūzmējās Piektajā avenijā, kā arī banku un tirdzniecības namu rajonā, kur šoreiz gaismas reklāmas bija izmantotas sausajiem skaitļiem par divu vīru — Trumena un Djuija drāmatiskās cīņas rezultātiem.

Prezidenta vēlēšanas Savienotajās Valstīs otrdien aizēnoja visus citus polītiskos notikumus ne vien Amerikā, bet arī pārējā pasaulē. Pēdējo radio runu amerikāņiem prezidents Trumens teica no savas dzimtās pilsētas Independensas, Misūri štatā pirmdien, izteikdams ciešu pārliecību, ka vēlēšanās uzvarēs demokrati. Djuijs vēlēšanu rezultātus nogaidīja Nujorkā, republikāņu galvenajā mītnē. No turienes viņš arī uzrunāja amerikāņu tautu pirmdienas vakarā.

Bez prezidenta un viceprezidenta otrdien amerikāņi vēlēja arī tautas pārstāvju namu, vienu trešdaļu senātoru (33), atsevišķo štatu gubernātorus un citus augstākus vietējās pārvaldes ierēdņus. Kā zināms, ASV satversmē paredzēts, ka tauta vispirms izrauga 531 elektoru, kas pēc tam sapulcēsies Vašingtonā „trešdienā pēc otras pirmdienas novembrī", lai ievēlētu prezidentu. Bet tā kā katrs elektors jau iepriekš deklarējis, par kuru kandidātu viņš balsos, Baltā nama saimnieks turpmākajiem četriem gadiem kļūst zināms jau pēc vēlēšanu pirmā gājiena.

Laiks otrdien, kad sākās vēlēšanas, Savienotajās Valstīs bija jauks. Jau kopš agrām rīta stundām vēlēšanu lokālos pulcējās lielas ļaužu masas, lai izpildītu savu pilsoņa pienākumu. Sevišķi dzīva kustība bija Ņujorkas Sitijā, kur ar milzīgu gaismas reklāmu palīdzību regulāri zi-

(Beigas 5. lpp.)

Kominforma nodomi Francijā sabrūk

ZIEMEĻOS RAKTUVES OKUPĒ VĒL AR TANKU PALĪDZĪBU, BET DIENVIDOS UN VIDUSFRANCIJĀ KALNRAČI DARBUS ATJAUNO

Saspīlētajā Francijas iekšpolītiskajā stāvoklī tagad iestājusies trešā faze pēc tam, kad komūnisti abas pirmās zaudēja. Otrdien valdība izdeva pavēli kaŗaspēka vienībām un policijai okupēt pēdējās ogļraktuves, padzīt no turienes streikotāju posteņus un nodrošināt tos strādniekus, kas izšķīrušies darbus atkal atsākt. Valdības akcijai šī diena bija arī vissekmīgākā kopš trīs nedēļām, kad sākās streiku kustība. Ziemeļfrancijā okupētas 48 raktuves. Lotringijā gandrīz visi ogļrači darbus atjaunojuši.

Aizvien vairāk strādnieku ierodas šachtās arī Vidus- un Dienvidfrancijā, kaut komūnisti izlieto visus līdzekļus, lai tas nenotiktu. Daudzās vietās tie izplatījuši skrejlapas, kurās piedraudēts ar atriebību streiklaužiem. Kalē apgabalā izdarīti uzbrukumi vairākām strādnieku dzīvojamām ēkām. Parīzē valda uzskats, ka komūnisti arī šoreiz cīņu zaudēs. Neapšaubāmi, tas būs jauns trieciens kominformam, jo pierādījies, ka tieši šī komūnistu organizācija deva rīkojumu sākt streikus, solot kalnračiem arī financiālu palīdzību. 10 miljonu franku šai sakarībā nesen saņemts no čechu arodbiedrībām.

Apmēram priekš divi nedēļām Francijas iekšlietu ministrs kādā sociālistu sanāksmē oficiāli paskaidroja, ka pats Ždanovs īsi priekš savas nāves devis rīkojumu franču komūnistiem visiem līdzekļiem mēģināt radīt saimniecības chaosu, lai aizkavētu Maršala plāna reālizēšanos. Vienu laiku likās, ka tas pa daļai arī izdevies, jo, blakus sabo-

(Beigas 5. lpp.)

Rietumi saskaņo atbildi Staļinam

Apstāklis, ka neviens no trīs rietumvalstu ārlietu ministriem vai valdību galvām nav vēl devis oficiālu paskaidrojumu vai atbildi uz Staļina intervijas izteikumiem, šķiet, izskaidrojams ar vēlēšanos šo atbildi rūpīgi apsvērt un saskaņot. Tas arī, pēc Reutera ziņām, bijis viens no amerikāņu un angļu ārlietu ministra apspriedes uzdevumiem Londonā. Savā pēdējā apciemojuma laikā Londonā Maršals ar Bevinu esot vienojies par paskaidrojuma tekstu, ko britu ārlietu ministrs paredz sniegt gaidāmajās apakšnama ārpolītiskajās debatēs. Bez tam abi ministri esot pārrunājuši arī pārējās Vācijas lietas, Atlantijas pakta un Palestīnas problēmu. Vācijas un pārējās Eiropas problēmas arī ir temats amerikāņu vēstnieka Londonā Daglesa ziņojumam Vašingtonā.

ASV delegāts Drošības padomē Dr. Džesups, pēc atgriešanās no Berlīnes un Rietumvācijas apciemojuma, Parīzē presei izteicās, ka viņam nebijuši līdzi nekādi jauni plāni Berlīnes krizes atrisināšanai un tādus viņam arī neesot izteicis ģenerālis Klejs. Džesups vienīgi vēlējies iepazīties ar stāvokli. Intervijā viņš cildināja berlīniešu apņēmīgo nostāju. Kā okupācijas iestādes, tā Berlīnes iedzīvotāji esot cieši apņēmušies pārciest arī ziemas grūtumus un nepadoties. Viss sabiedroto militārais personāls, no ģenerāļa līdz lidlauka apkalpes vīram, esot pārliecināts, ka gaisa tiltu būs iespējams uzturēt visu ziemu. Apgādi vēl atļaus uzlabot jauniekārtojamais lidlauks Tegelā, franču sektorā, dodot iespēju pavairot lidojumu skaitu par 300 dienā.

BBC, NZ

Supercietokšņi uz Eiropu

Vakarrīt raidītāji ziņoja, ka ASV valdība nolēmusi nosūtīt uz Eiropu vēl jaunu bumbvežu vienību — amerikāņu gaisa spēku 79. eskadru, kas sastāv no tādiem pašiem supercietokšņiem, kādi jau līdz šim bija stacionēti Lielbritanijā. Pirmā bumbvežu eskadriļa jau devusies ceļā uz Eiropu.

Tai pašā laikā no Vašingtonas saņemtas ziņas par paredzētiem plašiem amerikāņu flotes manevriem arktikas apgabalā, piedaloties arī lidmašīnām un zemūdenēm.

M

Spānijas pirmais panākums UN

Otrdien Apvienoto Nāciju juridiskā komisija, pirmoreiz kopš UN pastāvēšanas, izšķīrās par Spānijai labvēlīgu lēmumu, atļaujot tai piedalīties starptautiskās saimniecības statistikas apmaiņā. Par Spāniju balsoja Lielbritanija, Savienotās Valstis, Ķīna un Argentīna, pret — Padomju Savienība un Francija. Britu valdības pārstāvis izteicās, ka šim lēmumam nav nekādas polītiskas nozīmes — tas ir vienīgi formālas dabas solis.

BBC

DRAUDI ĶĪNĀ VAR PĀRSNIEGT SASPĪLĒJUMU EIROPĀ

MANDŽŪRIJAS ZAUDĒŠANA — BRIESMĪGS TRIECIENS ČANGKAIŠEKAM

Mukdenas krišana komūnistu rokās nozīmē, ka Čangkaišeks pazaudējis ne vien Mandžūriju, bet arī smagās rūpniecības apgabalu, kam bija liela nozīme Ķīnas apbruņošanā, konstatē angļu laikraksti. Valdības kaŗaspēku pašreiz pārgrupē, jo komūnistu ekspansija apdraud arī Ziemeļķīnu. Pēc ziņām, kas vēl nav pārbaudītas, Čangkaišeks Mandžūrijā zaudējis piecas armijas, pie kam Mukdenā vien saņemti gūstā apm. 200.000 vīru un zaudēts liels daudzums moderna amerikāņu apbruņojuma. Vairāki Londonas laikraksti nobažījušies, ka komūnistu tālāki uzbrukumi var tieši apdraudēt tos apgabalus, no kuŗiem Lielbritanija iegūst svarīgas izejvielas.

Mukdenas krišanu ļoti nopietni vērtē arī Vašingtonas polītiskās un militārās aprindas. Kāds ārlietu ministrijas pārstāvis izteicies, ka ASV savu ārpolītiku Ķīnā tomēr nevarēs grozīt, iekām nebūs zināmi vēlēšanu rezultāti. Par eventuālajām pārmaiņām būs jāizšķiŗas kā jaunajam prezidentam, tā arī pārvēlētajam kongresam. Pagaidām Čangkaišeks dabūs vienīgi ieročus un municiju 5 miljonu dolaru apmērā, kas jau agrāk piešķirti.

Vašingtonā saņemta informācija, ka ASV konsuls ar saviem darbiniekiem palicis Mukdenā, kamēr visi Amerikas pavalstnieki jau laikus izvākti. Mandžūrijas galvaspilsētu smagajos automobiļos vai lidmašīnās atstājuši arī augstākie ķīniešu nacionālās valdības ierēdņi. Dienvidmandžūrijas ostas pilsētā Hulatao manīts Mandžūrijā stacionētā kaŗaspēka komandieris ģenerālis Velihuangs. Cik nopietni amerikāņi vērtē pašreizējo stāvokli Ķīnā, liecina tas apstāklis, ka Tsingtao ieradusies ASV Pacifika flotes eskadra, kurā ietilpst divi lidmašīnu bazes kuģi, divi kreiseri un astoņi iznīcinātāji.

Vašingtonas polītiskajās aprindās aizvien biežāk dzirdamas valodas, ka Ķīnu var glābt vienīgi amerikāņu financiālā palīdzība un plašas reformas. Šai sakarībā no Nankingas ziņo, ka tur rēķinās pat ar maršala Čangkaišeka atkāpšanos, lai varētu nodibināt valdību, kas ievadītu sarunas ar komūnistiem par miera līguma parakstīšanu.

(Beigas 5. lpp.)

Skandināvija pastiprina aizsardzību

Dānijas piedalīšanās eventuālā Skandināvijas valstu aizsardzības paktā nerunātu pretim UN chartai, paskaidroja Dānijas ministru prezidents Hedtofts otrdien parlamentā, piezīmējot, ka Dānijas politiku nediriģējot neviena lielvalsts vai polītiska vara pasaulē.

Runājot Zviedru apvienībā Londonā, Zviedrijas ministrs Gunnars Heglers otrdien izteicās, ka Zviedrijai jāstiprina savi aizsardzības spēki un, ievērojot pašreizējo situāciju pasaulē, jātur tie gatavības stāvoklī. Zviedru gaisa spēku virspavēlnieks pieprasījis pastiprināt aviāciju ar 7 jaunām dienas iznīcinātāju eskadriļām un vienu nakts iznīcinātāju eskadriļu.

Trīs Skandināvijas valstu muitas lietpratējiem paredzēta sanāksme Oslo kopīgas muitas ūnijas jautājuma apspriešanai.

M. St

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 98 (202) 1948. g. 4. novembrī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KO VARAM IZDARĪT PAŠI

Gan sarunās dzirdēti, gan laikrakstos lasīti dažādi ieteikumi, ko mēs paši varētu darīt, lai tie, kas par to izšķīrušies, nodrošinātu sev cerību piepildīšanos emigrēt uz kādu citu zemi ārpus Eiropas. Pašreiz visplašākās praktiskās iespējas šajā ziņā paver Amerikas Savienotās Valstis ar savu DP uzņemšanas likumu. Šis arī ir pirmais nopietnākais gadījums, kur dotas iespējas ieceļot ģimenēm kā nedalītām vienībām. Tačū šīs iespējas nav tādas, ka bez pašu pūlēm tās iekritīs klēpī, pie tam var izrādīties, ka, par mazākās pretestības ceļu ejot šo iespēju nodrošināšanā, tās var arī palikt neiegūtas.

Vispirms, šķiet, mēs pārāk paļaujamies uz tā saukto ASV brīvprātīgo labdarības un baznīcu organizāciju palīdzību atvērt vārtus uz lielo aizokeana demokratiju. Šīs organizācijas gan dara un darīs, cik spēs, bet viņu iespējas nav neierobežotas. Jau tas, ka ieceļotāju skaits noteikts uz 200.000, bet Rietumvācijā vien ir tuvu pie 1 milj. DP, velk šīm iespējām robežu. Otrs svarīgs priekšnoteikums ir garantiju sagāde, ka ieceļotājam ASV nodrošināts darbs, dzīvoklis, un ka viņš turienes sabiedrībai nekļūs par sociālu nastu. Labi tiem, kam Savienotajās Valstīs dzīvo radi vai paziņas, kas šīs garantijas var dot, bet latviešiem šādu radu vai paziņu nav daudz. Tātad vislielākam vairumam atliek gaidīt, līdz garantiju sagādās kāda baznīcas vai labdarības organizācija.

Tas reizē mierina, bet ir arī bīstami. Jo, vispirms, var gadīties, ka jau nākamajā ASV kongresa sesijā 1949. g. janvārī DP ieceļošanas likumā svītro baltiešiem paredzētās priekšrocības un klauzulu, ka likums attiecas tikai uz tiem, kas DP nometnēs ieradušies līdz 1945. g. 31. decembrim. Un — otrkārt — paklausīsimies, ko par garantiju sagādi raksta Ņujorkas latvietis, kas tur ieceļojis 1946. g. un darbojas Latvian Relief, Inc. Šis apstākļu pazinējs saka: „Ja radagabali šajā pusē negribēs rūpēties, tad būs ārkārtīgi grūti no svešiem sadabūt darba devēju, kas ar mieru dot ieceļotājam darbu un dzīvokli un visu to notāriāli apliecināt. Tā būtu ilūzija, līdzīga nodomam nokļūt uz mēnesi vai rīta zvaigzni."

DP ieceļošanas komisijas vadītājs Karusi ir teicis zīmīgus vārdus: „Visi, kas vēlas tikt uz ASV un kam tur nav zināmi garantiju devēji, lai visādiem līdzekļiem mēģina sevi atgādināt un paust, ka tie vēlas izceļot uz ASV." Šķiet, šo labi domāto mudinājumu vēl pietiekami necenšamies izmantot. Tajā pašā laikā ir zināmi gadījumi, ka pašiniciātīvas ceļā jau gūti panākumi. Latvijas iepriekšējā numurā bija ziņa, kur ierosmīgas sarakstīšanās ceļā puslīdz nodrošinātas ieceļošanas iespējas vairākām ģimenēm, rodot darbu lielā kažokzvēru audzēšanas farmā. Vai tas nav ceļš, kas ejams arī citiem?

Mums ir diezgan daudz dažādu arodu biedrību. Labi būtu, ja tās jau būtu ko šajā virzienā darījušas, bet ja tas vēl nebūtu noticis, tad te nu reiz ir gadījums šīm biedrībām parādīt, ka tās nepastāv tikai uz papīra. Arī ASV ir dažādas arodu biedrības un klubi. Nebūtu jāgaida, vai viņi nemeklēs mūs, bet mums tagad vajadzētu meklēt viņus. Amerikāņu farmeru, dārzkopju, lauksaimnieku utt. organizācijas droši būs ieinteresētas par informāciju, kādu darba spēku tās var iegūt ar DP ieceļošanas likuma palīdzību. Ne velti DP labvēlīgi noskaņotas amerikāņu preses atzinums ir, ka „DP ir izdevīgs kapitāla ieguldījuma veids". Jādomā, ka amerikāņu prese zina, kāpēc tā par DP lieto taisni tādus vārdus, tāpat kā tā zina, kādu valodu tās lasītāji saprot.

Nav zemē metams arī veids, ko apņēmies reālizēt kāds Bavārijas nometnes latvietis. Viņš cer sagatavot mazu brošūru ar vispārēju mūsu raksturojumu un ziņām par latviešu DP arodniecisko kvalifikāciju un pievienot tai sludinājumus, kuros paši izceļošanas interesenti dotu par sevi ziņas un lūgtu darbu. Šo brošūriņu tās gatavotājs grib izsūtīt pa visām Savienotajām Valstīm tām iestādēm un organizācijām, kas varētu būt ieinteresētas DP darba spēkā, lai tā vērstu uz sevi uzmanību.

Bet šie nav vienīgie veidi, kā ieinteresēt mums labvēlīgus cilvēkus otrā okeana krastā. Skaidrs, ka daudzi mēģinājumi paliks bez sekmēm, bet ja šādā ceļā izceļošanas iespējas izdotos nodrošināt kaut 10%, arī tad pūles nebūtu veltas.

Ir nelāgi, ja nezinādami, vai kļūdamies, izdarām ko aplamu. Bet tādā gadījumā vēl atliek iespēja kļūdu labot. Bet neglābjami zaudētāji būsim, ja nedarīsim nekā un gaidīsim, kad viss notiks it kā pats no sevis. Bezdarbība ir vislielākā kļūda un pats no sevis nekas nenotiek. Centīsimies palīdzēt paši sev, tad palīdzēs arī citi, un arī Dievs palīdzēs.

Kārlis Rabācs

RŪGTIE PILIENI

Mūsu darbs kanādiešu lauksaimniecības farmās

VĒSTULE LATVIJAI NO KANĀDAS

Visā savā mūžā neesmu baudījis tik daudz saldu vielu kā tagad Kanādā. Jau pašu pirmo ēdienu, ko saimniece uzliek brokastu galdā — rīsu pārslas, pārlej ar cukurā saldinātu krējumu. Tad galdā parādās katram bļodiņa ābolu biezputras. Mēs to sauktu par ievārījumu, bet kanādieši — tikai par ābolu mērci, lai gan šis pārsaldinātais virums ir pavisam biezs. Tas jāēd ar karoti, bet dūša šķebinās un jāņem palīgā dažas šķēles baltmaizes. Galds jau ir pilns ar dažādām saldām lietām — labības un kļavu sulas sīrupu, apelsīnu ievārījumu un medu, bet vēl nāk šokolādes cepumi, klāti ar visai biezu putu krējuma kārtu, un pats par sevi saprotams — arī tēja vai kafija, kas atkal jāsaldina.

Latvijā bijām paraduši lietot diezgan daudz cukura, tomēr šķiet, ka Kanādā mēs „dzīvojam daudz saldāku dzīvi".

Tā tas būtu, ja dzīvi saldinātu tikai cukurs, kas te ir ļoti lēts, un ja nebūtu nekādu rūgtumu šīs saldvielas neitralizēšanai. Bet, diemžēl, arī šīs rūgtumvielas te ir daudz. Vismaz mums, Kanādas laukos un mājsaimniecībā nodarbinātajiem. Vislabāk to redzam savās sanāksmēs, kur sapulcējamies ik mēneša pēdējā svētdienā no visa plašā apvidus, pat 40 km attāluma. Te mēs satiekam vīrus, vairumā bijušos ierēdņus un brīvo profesiju darbiniekus, ar saulē iedegušām sejām un sastrādātām rokām. Un kad nu tie sāk stāstīt, tikai tad mūsu darbs un dzīve atklājas visā īstenībā.

Vispirms garais darba laiks — strādājam pat līdz 14 stundām dienā, kas nogurdina arī ar visvieglāko darbu. Tad — Kanādas darba temps. Ņemsim kaut vai kartupeļu uzlasīšanu. Saimnieks sēd uz traktora un uzar vagas. Kāda daļa lielo kartupeļu parādās virspusē, bet citi jāizkašņā no zemes. Trīs stipri pieliekušies vīri tad nu sāk savu gājienu pa kartupeļu lauku. Tas kūp no sauso smilšu mākoņiem, bet vīru mugura lokās. Jau pēc pusstundas tās palikušas tik stīvas, ka grūti atlocīt atpakaļ. Beidzot pienācis vakars. Bet tad uz lauka uzbrauc smagā mašīna, un tie paši salikušie vīri skrien šai mašīnai līdz, ķer no zemes pilnos kartupeļu maisus un sviež uz platformas. Divi simti maisu — saimniekam divi simti dolaru, mums likas muguras.

Mazliet vieglāks darbs, liekas, būtu tomātu novākšana. Ejot pa ceru daļkelmiem garo lauku, jūs paņemat plecos dažus desmitus tukšo grozu un novietojat tos vagās, lai vēlāk nebūtu jāstaigā. Protams, atpakaļ tomēr jānāk ar tukšām rokām, bet saimniekam šāda pastaigāšanās pa viņa tīrumu nepatīk. Viņš liek jums vagu iesākt no otra gala. „Viens pīpis." jūs nosakāt un plūcat sārtos augļus ar sevišķu skubu. Kad vaga ir tīra, jūs gribat salikt tukšos grozus nākošajā vagā. Tā ir tāda patīkama tā pārmaiņa, kad var mazliet atlocīt salikušo muguru. Bet saimniekam tas netīk, un viņš pats saliek grozus vagās. Un tā līdz pat vēlam vakaram. Mājās pēc steigā paēstām vakariņām, pat nenoģērbies, kā iekrītat gultā, tā, tikai ap pusnakti pamodies, aptverat, ka ir taču vismaz jānoģērbjas. Tad lai nu zina piederīgie un draugi citās zemēs, ka vēstuļu rakstīšanai atliek tikai svētdienas.

Bet ne jau šis darbs ir tas, kas mūs te visvairāk nospiež. Gods Kanādas farmerim — ļaunu vārdu tas lieto ļoti reti. Un šai ziņā viņš ir gudrāks par tiem darba devējiem, kas savus strādniekus prot tikai izbārt. No Kanādas saimnieka parasti jūs dzirdat: „O. K!", „good", „very good" vai visslikțākā gadījumā — „good enough". Vēl vairāk, Kanādas saimnieks, pēc vienas vai otras karstas darba dienas jums pasaka: „Jūs esiet mani draugi, es labprāt gribētu jūs pacienāt ar glāzi alus . . " Un to viņš izdara: iesēdina mašīnā un aizved uz vairāku desmit kilometru attālo restorānu. Un ja nu tas pats farmeris dažreiz vakaros vai svētdienās viens pats dara kādu darbu, jums ir tīri tā neērti, un lai gan labāk jums būtu patīkami atpūsties vai izlasīt jaunāko laikrakstu, jūs tomēr ejat savam saimniekam palīgā. Te slēpjas darba devēja gudrība un panākumu atslēga.

Bet pienāk arī tādi brīži, kad jūs skaidri redzat, ka šis laipnais „boss" jūs galīgi nesaprot, pat necenšas saprast. Jūs esat ģimenes cilvēks. Pats smagi strādājat, bet esat labi paēdis un — tālu no dzelzs aizkara. Bet jūsu sieva un bērni nīkst kādā Vācijas nometnē bez naudas un ar sausas maizes šķēlīti. Jūsu vienīgās rūpes ir — dabūt viņus šurp. Jūs ejat pie saimnieka, un lūdzat viņu parakstīt atbalstīšanas rakstu imigrācijas pārvaldei, lai izsauktu piederīgos, bet saimnieks atsakās to darīt. Viņš paskaidro, ka Kanādā ar parakstiem neviens nesvaidoties un ka viņš baidoties — varbūt būšot jāuztur visa ģimene.

Tas ir smags brīdis. Kaut kur iekšā jums viss vārās sašutumā. Bet, man šķiet, īstais vārds ir atrasts, jūs ir pasakāt: „Tādā gadījumā es atstāju jūsu farmu. Jūs baidāties, ka salnas var nosaldēt jūsu tomātus, bet es baidos, ka vēl lielāks sals var nosaldēt manu ģimeni . . . "

Saimnieks ir pārsteigts, bet ietiepība tam neļauj piekāpties un jūs abi braucat uz darba pārvaldi. Te ir atkal liela runāšana, bet visu garo disputu jūs noslēdzat kā uzvarētājs ar frazi: „Neesmu nācis šurp lai nopelnītu kādus 45 vai 50 dolarus mēnesī, bet gan lai glābtu savus piederīgos, kas man vēl vienīgie atlikuši no visa tā, kas agrāk bija." Darba pārvaldes šefa simpatijas visu laiku ir bijušas savā tautieša — saimnieka pusē, bet šie jūsu argumenti ir neapgāžami. Viņš dod jums jaunu saimnieku un tā jūs sākat atkal jaunas darba gaitas, izbaudāt jaunus labumus un arī ļaunumus.

Tie ir rūgtie pilieni, bet arī tos var saprast un panest, jo zināms procents to ir jau iekalkulēts jūsu domās šurpu braucot. Bet nāk arī tādi rūgti pilieni, kas jūs brīžiem „izsit pavisam no sliedēm". Piem., šodien es lasu kādā Toronto avīzē, ka pa šīs pilsētas ielām esot gājusi 35 gadus veca sieviete un gandrīz vai katrai garāmgājējai vai pretimnācējai uzsitusi ar plaukstu pa sēžamvietu. Viņa novesta policijas iecirknī, kur paskaidrojusi, ka esot Latvijas pilsone, un Latvijā šāda uzsišana ar plaukstu pa muguru svešiem cilvēkiem nozīmējot tautisku sveicienu un vēlēšanos iepazīties . . . Laikrakstā nav minēts ne sievietes vārds, ne uzvārds, bet, izlasot šo „reklāmu", radās sašutuma un kauna šalts.

Mūsu mājās visi to ir izlasījuši un smējas, bet es esmu tālu no smiekliem. Dusmas ir arī uz laikrakstu, kas tieši šādos gadījumos izceļ tautību, bet, kad Kanādas tiesa notiesāja par viltotu ieceļošanas dokumentu lietošanu kādus rebiniekus, visā plašajā aprakstā nebija ne ar vārdiņu pieminēts, kādai tautībai šī banda pieder. Arī šinī laikrakstā redzama kāda melnacaina 18 gadus veca jaunava, kas ar cirvi sakapājusi savu 10 gadus veco brālīti un par to dabūjusi mūža cietumu. Izlasot tās vārdu un uzvārdu „Perla Silbermann" vien jau skaidrs, kādai tautībai tā pieder, kaut laikrakstā nekas nav minēts. Vai viņas noziegums nav simtreiz smagāks par turpat blakus izsmieto latvietes izdarību? Kādēļ gan laikrakstam būtu jālieto divas tik dažādas mērauklas? Vai te neatsedzas kāds plīvurs, kas, diemžēl, nav simpatisks mūsu jaunajai maizes zemei? — Bet par to citu reizi.

Bremptonā, oktobra beigās.

Alb. Kalniņš

Atkal 30 latvieši ierodas Brazīlijā

VĒSTULE LATVIJAI NO SAO PAULO

Šajā rudenī Brazīlijā atkal ieradās 30 latvieši. Pa vienai ģimenei aizbrauca uz Varpas koloniju un Novo Odesu, bet pārējie iekārtojās Sao Paulo. Nesen savu 19. g. dibināšanas atceri svinēja Sao Paulo latviešu baptistu draudzes jauniešu pulciņš, kurā ir 111 biedru. Programmas izpildītāju vidū bija arī R. Jansona vadītais orķestris un J. Bokuma un V. Vāvera vadītais jauktais koris ar 60 dziedātājiem.

Brazīlijas latviešu palīdzības komitejas organizētajā izbraukumā uz Santos jūrmalu piedalījās 88 latvieši. Izbraukumā tautieši ziedoja BLPK 342.20 kruzeiru un vēl 260 kruzeiru kādā nesen atbraukuša latvieša atbalstam, kuram pēc negadījuma darbā apdraudēta labā roka, un viņš ievietots slimnīcā.

Sao Paulo, oktobrī.

J. Āboliņš

Nometņu dzīve

TAUTIEŠIEM Dānijā pēc IRO pārstāves G. M. Gingeres ierašanās sagaidāma drošības pārbaude. Pagaidām gan vēl nav zināms, vai skrīnēs tikai tālākajā emigrācijā pieteikušos bēgļus, vai notiks vispārēja pārbaude.

ALT ERFRĀDES lauksaimniecības skola izveidojusi draudzīgas attiekmes ar latviešu bērnu namiem Misenē un Rolstorfā. Šo jauniešu draudzību sekmē visu triju mācības iestāžu vadītāji un bērnus izdevies ieinteresēt par lauksaimniecību.

ĶĪLES latviešu ģimnazija 22. oktobrī izbeidza darbību. Visi 30 audzēkņi no Ķīles pārcēlās uz Pinebergas ģimnaziju. Ķīles ģimnazijas skolotāji darbu Pinebergā nav dabūjuši un kļuvuši bezdarbnieki.

DZĪVODAMA trimdā, prezidenta Trumena ģīmetni izšuvusi lietuviete, Ciriches mākslas augstskolas absolvente A. Koveriene. Par māksliniеci sācis interesēties ASV konsulāts Minchenē un sagādājis lietuvietei iespēju iebraukt ASV. Izšūto ģīmetni māksliniece Vašingtonā bēgļu vārdā personīgi pasniegusi Trumenam.

STARPTAUTISKĀS DP sieviešu līgas ukraiņu delegātes dosies uz ASV, lai piedalītos ukraiņu sieviešu konferencē. Ukrainietes konferenci un amerikāņu sabiedrību iepazīstinās ar grūto stāvokli, kāds ir ukraiņu mātēm un bērniem Vācijā. Arī Baltijas tautu sieviešu latviešu delegācija nodevusi ukraiņu pārstāvēm ziņas par mūsu mātēm un bērniem. Ziņas ņemtas no materiāliem, ko nometnes piesūtījušas BSP. Nometnes, kas šo informāciju vēl nav sakopojušas, lūgtas to izdarīt, sūtot ziņas BSP sekretāriātam, jo materiāli būs vajadzīgi arī turpmāk.

AUGUSTDORFAS nometnē dzīvo lietuviešu 81 g. v. sabiedriskais darbinieks Dr. Vidūns, kam Latviešu-lietuviešu vienības priekšnieks mag. hist. J. Bračs pasniedza vienības goda biedra diplomu.

DAUGAVAS VANAGU nodaļa nodibināta Ingolštatē. Par pagaidu valdes priekšsēdi ievēlēts Kārlis Zariņš, bet locekļiem A. Zirnītis, T. Grasis, E. Taube un H. Liepiņš.

BALTIEŠU darba dienesta vienībām atļauta kopīga piemiņas krūšu nozīme. Arī agrāk darba un sardžu vienībās bijušie var saņemt šo nozīmi (bet ne nēsāšanai), ja viņi atlaisti ar godu un pirms atlaišanas nevainojami nokalpojuši nepārtraukti vismaz 6 mēnešus. Tiem, kuru vienības vēl pastāv, jāgriežas pie tās komandieriem, bet izformēto vienību bijušiem dalībniekiem rakstiski Heidelbergā (4189 LSCo, Baltic Liaison, Quinckestr. 69), iesniedzot savas bijušās vienības komandiera apliecinājumu un atlaišanas apliecības apliecinātu norakstu. Pieteikumi iesniedzami līdz 20. novembrim. Nozīme sudrabā maksās DM 20,50 un baltmetallā — DM 15,50. Nauda iemaksājama reizē ar pieteikumu.

LATVIEŠU pretestības kustības dalībnieku apvienība, turpinot materiālu vākšanu par vācu KZ nometnēs bojā gājušiem tautiešiem, aicina visas tās personas, kam būtu noteiktas ziņas kā par latviešu likteņiem, tā arī par atsevišķu KZ nometņu archīvu vai citu kādu svarīgu dokumentu atrašanās vietu, rakstīt Arnoldam Bērziņam: (13b) Augsburg-Hochfeld, Hennchstrasse 9-6. Iestāšanās formālitātes bij. pretestības kustības dalībniekiem kārtojamas ar LPKDA sekr. A. Endziņu: (21a) Blomberg-Lippe, Heutorstrasse 5. Apvienības biedri, kas izceļojuši uz ārzemēm vai mainījuši savu dzīves vietu Vācijā, lūgti steidzami sekretāram paziņot savu jauno adresi.

IEKĀRTOTAS LATVIEŠU SVĒTDIENAS SKOLAS ANGLIJĀ

PRĀVESTS E. BERGS INFORMĒ PAR ANGLIJAS LATVIEŠU GARĪGO APRŪPI

„Mēs ļoti priecātos, ja Eiropas brīvprātīgie strādnieki mūsu zemē justos laimīgi, bet viņiem jāsaprot, ka tie te ieradušies saimniecības krizes laikmetā, kad arī paši angļi nevar darīt visu to, ko viņi vēlas," bija Anglijas darba ministrijas pārstāvja atbilde latviešu paskaidrojumam, ka ļoti šaurās darba izvēles iespējas ārzemnieku vidū rada nospiestības sajūtu. Darba ministrijas pārstāvis vēl teica: „Es ļoti labi zinu, ka pat vienkāršākos saimnieciības grūtumus dažkārt neizprot arī paši angļi un tāpēc latviešiem tie izprotami vēl grūtāk, jo viņi paraduši Lielbritaniju uzskatīt par varenu un bagātu zemi. Mūsu vēlēšanās gan ir, lai latvieši mums palīdzētu atgūt saimniecisko labklājību, par ko viņiem pretim varam dot jumtu virs galvas un drošību."

Darba ministrijas pārstāvis paskaidroja, ka jābūt pacietīgiem strādāt jebkādu darbu un jāsamierinās ar patieso stāvokli, aizmirstot nereālos sapņus. Viņš teica: „Ārzemnieku uzturēšanos Anglijas salās tautas priekšā var attaisnot tikai tikmēr, kamēr šie atbraucēji veic derīgu darbu, kam pašu britu darba spēks nav atrodams. Mēs labi apzināmies, ka sevišķi grūts ir izglītoto profesiju stāvoklis. Tāpēc arī mūsu ierēdņiem kontinentā uzdots viņus īpaši brīdināt, ka vairākus gadus tie nevarēs darboties savā speciālitātē. Viņus pieņēma tikai pēc solījuma, ka tie strādās fizisku darbu, cik ilgi tas būs nepieciešami."

Pamazām izveidojies Anglijas latviešu garīgās aprūpes darbs. „Ceļš pie trimdiniekiem ir mana atpūta," saka 70 g. v. prāvests E. Bergs, kas kopš aprīļa vada latviešu luterāņu draudzes dzīvi Anglijā. Draudzēs reģistrējušies vairāk nekā 6000 tautiešu un apzināti 233 bērni. Draudzes locekļu skaits vēl vienmēr pieaug. Latviešu luterāņu baznīcas organizācijas mazākās vienības Anglijā ir baznīcas kopas. Minimālais locekļu skaits tajās paredzēts 12. Kopas organizētas tikai tur, kur nav nekādu plašāku iespēju draudzes darbam. Luterāņu draudzes nopelns tas, ka ģimeņu hosteļos iekārtotas svētdienas skolas un tādu drīzumā paredzēts atvērt arī Londonā. Savā klusajā darbā baznīca vēl aprūpē slimos tautiešus. Iespiests un angļu iestādēm izplatīts apskats par baznīcas stāvokli Latvijā. Dažos jautājumos baznīca ievadījusi sarunas arī ar Anglijas darba ministriju mūsu tautiešu ikdienas gaitu atvieglināšanai.

Prāvests E. Bergs saka: „Savā darbā visur esmu sastapies ar tautiešu sirsnību un atsaucību, par ko mans mīļākais paldies!"

VĒSTULES REDAKCIJAI

C. Bērziņš, Lībekā

CERĪBAS

Lasot laikrakstus redzam, ka, par spīti rietumu valstsvīru pūlēm panākt mieru, komūnisma ekspansijas dēļ politiskie saspīlējumi pieaug arvien vairāk.

Konflikta draudos mēs visi ilgojamies miera. Jūsu laikrakstā kādā lasītāja vēstulē es pat lasīju šo ilgu izraisītu apgalvojumu, ka „kaŗa nebūs".

Es domāju, ka mēs varam vilties kā vienā, tā otrā gadījumā. Arī 1939. gadā mēs visiem spēkiem turējāmies pie domām, ka kaŗa nebūs: kaŗš tomēr sākās. Toreiz tikai retais pielaida domu, ka vācu nacionālsociālisti ar Kremļa varas vīriem varētu slēgt kādus draudzības līgumus, bet tas tomēr notika.

Mūsu cerības nekad nevajadzētu pieņemt par faktu. Cerības ir gan spēks, kas var stimulēt mūsu pašu darbību, bet tās nespēj iespaidot notikumu attīstību ārpus mūsu tiešās rīcības loka.

A. Kraukl is, Minchenē

TAS IR TAS PATS

Latvijas 26. oktobra numurā profesors Pikārs apzīmēts par Šveices profesoru. Tas ir nepareizi. Kā Latvijas 28. numurā teikts, prof. Pikārs ir beļģis.

Pārvedot mums naudu pa pastu neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Vasaras plānu turpina arī novembrī

Kaut arī britu iestāžu noteiktajam vasaras plānam bija jābeidzas 15. oktobrī, nometņu pārvietošana angļu joslā tomēr turpinās. Nometņu likvidācija vissāpīgāk skaŗ ģimenes ar maziem bērniem un pa daļai arī pārstāvjus, kam, neatkarīgi no viņu nesekmīgajām pūlēm, bieži jāsaņem pārmetumi.

Lībekas latvieši vēl nav paguvuši īsti apmierināties ar savas ģimnazijas slēgšanu, kad to pārsteiguši atkal jauni drastiski rīkojumi. Ar militārās pārvaldes pavēli uzsākts pārkārtot Valderzē latviešu nometni, kas dzīvojamo telpu ziņā uzskatāma par vienu no labākām britu joslā. Daļu nometnes iemītnieku pārvieto uz Artilerijas kazarmām, bet citiem jāceļo no Lībekas uz Eitinu. Ja arī nometņu pārkārtošana Vācijas ziemeļos kļuvusi par periodisku parādību, tad pēdējais rīkojums lībekiešos radījis lielāku satraukumu nekā citkārt, jo telpas bija jāatbrīvo arī Mēzenes nometnē dzīvojošiem britu darba dienestā iesaistīto vīru piederīgajiem. Pie uzņemšanas bija solīts, ka ģimenes ārpus kārtas nepārvietos. Artilerijas nometnē telpas lielāka skaita uzņemšanai pie tam izrādījās nepiemērotas. Arī militārās pārvaldes komandants plkv. Šedvels, kas ieradās Artilerijas nometnē, atzina, ka lielāko daļu ģimeņu uz šejieni varēs pārvest tikai pēc pamatīga telpu remonta. Pie visa tā darba dienesta vīru lūgums, atlikt pārcelšanos uz 1 mēnesi, jo šai laikā paredzēta ģimeņu izvietošana darba vietas tuvumā ārpus Lībekas, līdz šim nav devis rezultātus. Tomēr ar DPACCSa komandiera Tompsona atbalstu vismaz panākts, ka tie sarūgtinātie, kas bija apņēmušies labāk novilkt formas tērpu nekā atstāt savas ģimenes sliktos apstākļos, savu nodomu mainījuši, paļaudamies dotajiem solījumiem.

A. Ilv.

[…]EKĀRTOTAS LATVIEŠU SVĒTDIENAS SKOLAS ANGLIJĀ

[…]ĀVESTS E. BERGS INFORMĒ PAR ANGLIJAS LATVIEŠU GARĪGO APRŪPI

Mēs ļoti priecātos, ja Eiropas […] prātīgie strādnieki mūsu zemē […]s laimīgi, bet viņiem jāsaprot, […]tie te ieradušies saimniecības […]s laikmetā, kad arī paši angļi […]ar darīt visu to, ko viņi vēlas," […] Anglijas darba ministrijas pār[…] atbilde latviešu paskaidroju[…], ka ļoti šaurās darba izvēles ie[…]as ārzemnieku vidū rada no[…]stības sajūtu. Darba ministrijas […]stāvis vēl teica: „Es ļoti labi zi[…] ka pat vienkāršākos saimnieci[…] grūtumus dažkārt neizprot arī […] angļi un tāpēc latviešiem tie […]otami vēl grūtāk, jo viņi para[…] Lielbritaniju uzskatīt par va[…] un bagātu zemi. Mūsu vēlēša[…]gan ir, lai latvieši mums pa[…]ētu atgūt saimniecisko labklāj[…] par ko viņiem pretim varam […]jumtu virs galvas un drošību."

[…]arba ministrijas pārstāvis pa[…]droja, ka jābūt pacietīgiem strā[…] jebkādu darbu un jāsamierinās […]atleso stāvokli, aizmirstot nereā[…] sapņus. Viņš teica: „Ārzemnieku […]ršanos Anglijas salās tautas […]kšā var attaisnot tikai tikmēr, […]ņer šie atbraucēji veic derīgu […]bu, kam pašu britu darba spēks […] atrodams. Mēs labi apzināmies, […]sevišķi grūts ir izglītoto profesiju […]oklis. Tāpēc arī mūsu ierēdņiem […]tinentā uzdots viņus īpaši bri[…]āt, ka vairākus gadus tie nevarēs […]boties savā speciālitātē. Viņus […]ēma tikai pēc solījuma, ka tie […]dās fizisku darbu, cik ilgi tas […] nepieciešami."

[…]napazām izveidojies Anglijas lat[…]u garīgās aprūpes darbs. „Ceļš […] trimdiniekiem ir mana atpūta," […] 70 g. v. prāvests E. Bergs, kas […]s aprīļa vada latviešu luterāņu […]udzes dzīvi Anglijā. Draudzēs re[…]rējušies vairāk nekā 6000 tautie[…] un apzināti 233 bērni. Draudzes […]kļu skaits vēl vienmēr pieaug. […]viešu luterāņu baznīcas organi[…]ijas mazākās vienības Anglijā ir […]nīcas kopas. Minimālais locekļu […]its tajās paredzēts 12. Kopas or[…]izētas tikai tur, kur nav nekādu […]šķu iespēju draudzes darbam. […]erāņu draudzes nopelns tas, ka […]ņu hosteļos iekārtotas svētdie[…] skolas un tādu drīzumā pa[…]zēts atvērt arī Londonā. Savā […]sajā darbā baznīca vēl aprūpē […]nos tautiešus. Iespiests un angļu […]ādēm izplatīts apskats par baz[…]as stāvokli Latvijā. Dažos laikā […]nos baznīca ievadījusi sarunas ar […] Anglijas darba ministriju mūsu […]tiešu ikdienas gaitu atvieglinā[…]ai.

[…]rāvests E. Bergs saka: „Savā […]bā visur esmu sastapies ar tau[…]u sirsnību un atsaucību, par ko […]ns mīļākais paldies!"

VĒSTULES REDAKCIJAI

[…] Bērziņš, Lībekā

CERĪBAS

[…]asot laikrakstus redzam, ka, par […]t rietumu valstsvīru pūlēm pa[…]kt mieru, komunisma ekspansija[…] politiskie saspīlējumi pieaug ar[…] vairāk.

[…]Konflikta draudos mēs visi ilgo[…]mies miera. Jūsu laikrakstā kādā […]itāja vēstulē es pat lasīju šo ilgu […]aisītu apgalvojumu, ka „kara ne[…]".

[…]Es domāju, ka mēs varam vilties […] viena, tā otrā gadījumā. Arī […]39. gadā mēs visiem spēkiem tu[…]āmies pie domām, ka kara nebūs; […]s tomēr sākās. Toreiz tikai re[…] pielaida domu, ka vācu nacio[…]sociālisti ar Kremļa varas vīriem […] slēgt kādu draudzības līgu[…] bet tas tomēr notika.

[…]Mūsu cerības nevajadzētu […] pamatot par faktu. Cerības ir gan […]ēk, kas var stimulēt mūsu darba […]arbību, bet to nespēj iespaidot no[…] mūsu attistību ārpus mūsu tiešās […]cības loka.

[…] Krauklis, Minchenē

TAS IR TAS PATS

[…] Latvijas 26. oktobra numurā pro[…]sors Pikārs apzīmēts par Šveices […]rofesoru. Tas ir nepareizi. Kā Lat[…]jas 28. numurā teikts, prof. Pikārs […]ā beļģis.

[…] Pārvedot mums naudu pa pastu neaizmirstiet uz pārveduma talona […]rā pusē atzīmēt, par ko Jūs […]aksājat.

Mans draugs Pēteris

Volfganga Dārziņa īsapskats par apdāvinātību

„Ja saimnieka papum ceļā salūzt ritenis vai ilkss, vajaga, lai viņš katrā krogū vai kooperātivā var dabūt jaunu: rati ir jāstandartizē, jātaisa visā Latvijā pēc viena mēra," tā kādu dienu pateica mans draugs Pēteris un nodibināja firmu „Latvijas rats". Viņam toreiz bija tikai septiņpadsmit gadu, taču rats griezās teicami, daudz labāk, kā bija cerēts, un divdesmit gadu vecumā Pēteris bija turīgs vīrs.

Diemžēl, šinī laikā pašas Latvijas Fortūnas rats iegriezās ļoti slikti: komūnisti nāca virsū, un jaunajam Pētera uzņēmumam bija jāpiesit ar lāpstu.

•

1944. gadā ļaudis paklīda kur kurais. Es, tāpat kā daudzi citi, biju atkūlies Dancigā. Bija taisni „folksšturma" laiks. Uz katra stūra dežūrēja žandarms, un, ja nebija „stipru" papīru, tad ierakumu rakšana pie Goldapas vai Gumbinnenas bija garantēta. Padoms, ko apsākt, bija dārgs. Bet taisni tad, kad neredzēju vairs tikpat kā nekādas izejas tikt no Dancigas laukā, pie manis pēkšņi iegāzās . . . Pēteris!

„Vecīt!" viņš bez kāda ievada nogrāva, „te vairs nav gaisa! Riposim tālāk! Še šķipele!" — „??". — „Nuja," viņš paskaidroja, „šķipele! Tā tak ir izbraukšanas atļauja! Esi drošs: tā ir labāka par visiem papīriem. Neviens žandarms nekad nenāk klāt tādam, kam pār plecu šķipele! Aiziet!" Un viņš izmetās pa durvīm, ka noplīvoja vien.

Pētera izgudrojums patiešām bija ģeniāls: lāpstai bija pavisam vienreizējs maģisks spēks. Bez grūtībām mēs atstājām Dancigu un izbraucām cauri visai Vācijai, līdz pat dienvidiem, kur Pēteris nozuda tikpat pēkšņi, kā bija uzradies.

•

Kādu laiku par viņu nebija ne miņas, līdz kādu dienu, tas bija dažus mēnešus pirms „vērunga", sablenzu Pēteri pie kādas komūnistu partijas centrāles nokrāvušos ar milzīgiem brošūru saiņiem.

„Neuztraucies, vecīt!" viņš iesāka atkal bez kāda ievada. „Tas nav tas, ko tu domā: es tikai tirgoju ar koferiem. Štutgartē, redzi, koferis maksā 10 kilo vecpapīra un 25 markas. Es tad nāku pie šiem te (viņš pameta ar īkšķi uz komūnistu pusi) un paņemu 10 kilo propagandas. Vislabākā ir tā grāmata ‚No Marksa līdz Ļeņinam'. Tas ir smags papīrs. iznāk tikai septiņas markas par kilogramu. Esliņā aiz tilta par koferi dod 150. Man tad sanāk 50 marku tīrā par gabalu! Braši! Šis te," viņš parādīja uz savu brošūru saini, „ir ‚Partijas īsais kurss', bet tas nav labs, deviņas markas kilo. Uz to nekā nevar nopelnīt. Pašam atliek tikai trīsdesmit no kofera. Nav gaisa. Būs jāmeklē kas cits."

•

Šodien saņēmu vēstuli no Amerikas. Atplēšu. No Pētera! „Sveiks vecīt!" viņš man raksta, „nupat saņēmu atvaļinājumu un braukšu apskatīt Niagaru. Man ir galdniecība un strādā četri zeļļi. Rati Amerikā ir standartizēti, ar tiem nekā. Rakstāmgaldus gan pagaidām taisa katrs citādus. Kā tu domā, vai tas skanētu labi „Amerikas rakstāmgalds"? Ko?

A propos, man Švarcvaldē palika norakts koferis ar bruņinieka krustiem. Aizej pēc klātpieliktā plāna, izroc un atsūti — dabūsi maisu kafijas. Ziemu strādāšu universitātē. Eksāmeni jau nolikti. Sveicini Zigrīdu, Ainu un Melitu. Šite tādu nav. Pēteris.

PS. Kā tu domā, vai nebūtu tomēr labāk: ‚Amerikas sekretērs'?"

Lūk, tāds ir mans draugs Pēteris, un es viņu apskaužu, jo viņš nekad nav bezpalīdzīgs un nekad ne par ko negaužas. Trakākais ir tas, ka Dancigā viņš neprata vēl ne vārda vāciski, ne angliski.

Volfgangs Dārziņš

Knuts Lesiņš

Veca dziesma

Ātri nozied puķe, izgaist prieks,
Lēni medus nobriest kārēs.
Ātri sirds no mīlas smaga tiek,
Lēni savas sāpes vārēs.

Ātri uzplaukst bērzu zaļums košs,
Lēni sūna aug uz ciņa.
Ātri krīt, kas kaujā iziet drošs,
Lēni runās ļaužu miņa.

Ātri saule ziedoņrītā aust,
Lēni riet pār mežu galiem.
Ātri izskan dziesma, tukšs ir kauss,
Lēni skumjas nāk — un paliek.

Rakstnieka un žurnālista 25 darba gadi

Lībekā, kādā Valderzē ielas blokā dzīvo rakstnieks, jurists, publicists un kritiķis Olģerts Liepiņš, kas novembrī var atskatīties uz 25 darba gadiem.

Žurnālista gaitas Liepiņš uzsācis 1923. g. Arveda Berga „Latvī". Pēc tam strādājis „Pēdējā Brīdī", „Mūsu Mājas Viesī" un citos izdevumos par redaktoru. Latvijas laikā sarakstījis arī pirmo stāstu grāmatu „Četras mīlestības", kam sekojušas monografijas par Kronvaldu, Vidbergu, Veco Kalniņu un Žiļa Verna, Defo, Kesela, Mopasana, Ed. Po, Strindberga uc darbu tulkojumi. Daiļradīšanā visaktīvāks Liepiņš bijis tieši pēdējos gados, jo, kā pats izsakās, dzimtenē literāro darbu bieži kavējuši pienākumi saimniecībā un darbs iestādēs un redakcijās. Pēc „Rožainā smaida", kas iznāca vēl Rīgā, trimdā 1946. g. Vācijā parādījās Kultūras fonda godalgotais „Dzejnieki un valdnieki", „Jodu gadi" (1947.), „Piemineklis" (1947.), „Dēklas ratiņš" (1948). Sagatavošanā atrodas apceres par Ed. Virzu, J. Veseli, A. Grīnu, E. Ādamsonu, J. Ezeriņu. Bez iedziļināšanās vēsturē, kuras rezultātā radušās noveles „Teofila Gotjē diena", „Gija Mopasana nāve" un citi darbi, Liepiņu kā rakstnieku saistījuši arī svešniecības dzīves motīvi.

Liepiņš ir beidzis Latvijas universitātē juridisko fakultāti. 25 gados, darbodamies dažādos laukos, viņš izšķiedis daudz enerģijas, taču nav apsīcis.

„Mūsu nākotne ir nezināma," saka jubilārs savā trimdas istabiņā, kuru rotā H. Vīkas un Fr. Milta gleznas, „bet cilvēkam ir jābūt optimistam. Cilvēkam ir jābūt vispusīgam un dažādos virzienos jāattīsta savi spēki. Dzīvē viss mainās, prieki ar bēdām un augstu kāpšana ar zemu krišanu. Visās lietās vajadzīga mērenība, nekad negavilēt par skaļu un nebēdāt par agru . . ."

O. Akmentiņš

Dzintars Freimanis

Žostēviņš

HUMORESKA

„Un kas tā par dzeltenu puķīti tur stūrī?" Oskars jautāja savam blakussēdētājam Celmiņu Jurim, kas bija šīvakara gaviļnieces rada gabals un kam tādēļ vajadzētu ciemiņus labāk pazīt.

„Ak tā?" Juris paskatījās norādītajā virzienā, kur sēdēja maza, spožacaina gaišmate, rātni salikusi klēpī abu saules brūnināto roku slaidumu. „Tā ir Roga Mailīte, mūsu Elgas māsīca . . . Dzīvo Meža parkā, palīdz mātei ganīt jaunākos brāļus, vakaros lasot grāmatas un spēlējot klavieres . . . Vairāk patiešām nezinu," Juris beidza ziņojumu.

„Būs jāiepazīstās," Oskars nolēma. Juris gribēja ko bilst, bet Elga pie klavierēm patlaban bija padevusies viesu glaimiem un sāka jaunu gabalu. Uzstāties šādos vakaros bija viņas vājība; to visi zināja, kaut gan viņa izlikās, ka nemaz negrib spēlēt, ka šausmīgi ilgi nav vingrinājusies un ka nekas neiznāks. „Bet Elgas jaunkundze, — jūsu piesitiens ir tik burvīgs," klausītāji mēdza izsaukties. „Tik dzidri dziedošs," Oskars mēdza piemetināt ar uzsvaru un Elgas pretošanās salūza kā plāns lāmu ledus. Šoreiz gan Oskars neteica nekā, un Elga padevās viņa vārdus nesagaidījusi. Juris pasmaidīja. Pēc kafijas Oskars ar Elgu bija brīdi palikuši divatā ēdamistabā, un iznākot Elgai bija drebējušas lūpas un Oskaram pierē raukusies stāva rieva. Dejojis viņš nebija. Un nu Oskars jautāja par Rogu.

Jā, jā. Juris pazina Oskaru. Tā bija kārtējā šķiršanās un kārtējā jaunu tīklu izmešana. Tikai savādi, ka šoreiz abas darbības notika gandrīz reizē.

Parasti tās šķīra vismaz dažu nedēļu starpa, „melancholiskais periods", kā draugi to mēdza dēvēt. Bet Oskars to viņiem neņēma ļaunā. Gluži otrādi, šajos posmos viņš nereti mēdza atklāt draugiem savu sirdi, īpaši, ja nelielam pulciņam gadījās būt kopā zem kāda vīna pagrabiņa vēsajām velvēm. Kā jau studentu cilvēkiem, nereti gadījās arī. Jo, lūk, Oskars Rumaks bija glīts, jauns cilvēks, studēja farmaciju un draugu viņam netrūka.

Sirds atklāšana vairāk gan izpaudās dzejiskā Oskara uzskatu deklarācijā mazāk konkrētā notikumu tēlojumā. Tos apstākļu pazinējs varēja izmanīt tikai tā — caur puķēm.

„Ak, draugi," Oskars mēdza sacīt, kad glāzes jau bija vairākkārt paceltas, „kas gan ir visskaistākais? — Tikai jaunais, neizpētītais un neiegūtais. Skaists ir pirmās atklāsmes mirklis, mirklis, kad tu jūti, ka viņa varētu būt tā, par kuru domājot, tu rakstītu „Viņa" ar lielo burtu. Skaista ir pirmā tuvošanās, pirmais tev domātais smaids, pirmās satraukuma trīsas viņas balsī, pirmais uzliesmojums viņas acīs. Skaista ir pirmā diena divatā vējainās kāpās pie jūras vai pirmais vakars smeldzošas mūzikas pielietā terasē, vai pirmā nakts zilgani baltā jasmīnu reibumā. Skaista ir pirmā drebošā roku saskaršanās, viņas pirmā noslīgšana tavās skavās, elpas joņi un locekļu spriegums. Skaists ir tas viss, draugi, — bet tālāk? — Atkārtojums, tikai atkārtojums! Bet atkārtojums ir ikdiena un tirgus prece. Tie paši vārdi, tās pašas kustības . . . Cilvēks ir par nabagu, lai izdomātu vēl ko citu. Bet vai tā tam jāpaliek? — Nē, draugi! Visam dzīvē ir jāaiziet: aiziet vakarējā diena, aiziet ziedainā vasara, aiziet zeltainā jaunība . . . Lai aiziet arī Viņa — kaut vai ar lielo burtu!" — Tā vai līdzīgi Oskars mēdza sacīt, tad piepildīt glāzes un piemetināt: „Un arī šīs glāzītes, draugi . . . aizies arī tās, vai nav tiesa?"

Tikai vienu reizi Oskars bija paudis citādus uzskatus. Tas notika iepriekšējā ziemā, Jaungadu gaidot. Draugi lēja laimes. Oskaram iznāca pavisam trausls un plāns alvas režģis un citi apgalvoja, ka tas esot līgavas šķidrauts: Oskars šogad apprecēšoties.

„Aijā," Oskars nopūtās, „tur gan nekas neiznāks. Dodiet man vienu vienīgu īstu, skaidru sirdi, — dodiet, un es apprecēšos! Bet tādas nav. Sirds, kurā nepietrūkst mīlestības, mīlestības uz visu radību, katru jauko putniņu, katru mazo tārpiņu . . ."

„Nu," draugi iebilda, „tas gan būs drusku grūtāk: atrast sirdi, kas mīl tārpiņus. Vai tu nevarētu atlaist un palikt, ja daudz, tad pie putniņiem vien?"

„Nē!" Oskars rādījās nelokāms, jo bija jau itin dziļi glāzē ieskatījies. „Visu vai neko! Tārpiņus arī!"

Tā palika. Oskars dzīvoja atkal pa vecam un likās ar dzīvi visai apmierināts. Allaž viņš bija iznesīgs un eleganti ģērbies, allaž valodīgs un sabiedrībai tīkams. Viņa valodīgums nebija pārspīlēts, bet tomēr diezgan vaļīgs. Jo Oskars teicās dzīvē novērojis, ka vismaz trijās ceturtdaļās gadījumu esot taisnība Laura vārdiem Blaumaņa „Sestdienas vakarā": „. . . Tie klusie un godīgie pie meitām brāķa cenā!" Lai nu kā, Oskars pie viņām bija labā cenā. Tāpēc, ja kādā pievakarē iegribējās sarīkot mazu kompāniju, aizbraukt uz Baložiem vai Jūrmalu, vai arī tāpat pasēdēt teātrī, tad ilgi gar tālruni nevajadzēja darboties: meklētās drīz vien bija rokā. Tā Oskars rādījās mierā pats ar sevi, bet tie viņa draugi, kam tā nevedās izrunāšana vai izdarīšana, vai kam bija cits kāds trūkums, tie savukārt rādījās mierā ar viņu, jo kā citādi tie tik patīkami pavadītu laiku. Un savs labums atlēca visiem. —

Šovakar Oskars, daudz neklausīdamies Elgas spēlētajā Šuberta impromtā, vēroja Rogu. Jo ilgāk skatījās, jo labāk patika. Patika viss: matu medainums, vaigu svaigums, stāva līniju slaidie viļņi. Kad spēle beidzās un iešķetinājās drusku gurdenas saruņas atsevišķos pulciņos, kā jau uz viesību beigām, Oskars piecēlās, strauji aizgāja līdz brīvajam krēslam Rogai blakus un teica, drusku palocīdamies:

„Vai drīkstu?"

Roga pamāja. Oskars apsēdās.

„Jūs tāda vienpatīga," viņš uzsāka.

„Es klausījos mūziku."

„Jums patīk Šuberts?" — Tik daudz Oskars atcerējās, ka beigās spēlēts Šuberts.

„Ne sevišķi," Roga noraidīja. „Pārāk sentimentāls un lipīgs. Ko jūs sakāt par Rachmaņinovu?"

(Turpinājums sekos 2 numuros)

Peļņas uzņēmums, kas dibinās uz vienu pāri slidu

SOŅA HENIJA SAVUS DOLARUS TUR UZ LEDUS

Starp 14. un 23. mūža gadu Soņa Henija desmit reizes ieguva pasaules meistares nosaukumu daiļslidošanā un trīs reizes no vietas uzvarēja olimpiskajās spēlēs. Bet tad viņa nolēma, ka aplausi un karaļnamu locekļu laimes vēlējumi vien viņai nespēs nodrošināt [illegible] vecuma dienas. 1936. g. viņa pameta savu amatieres stāvokli, kļuva par profesionāli un pirmajā turnejas braucienā „iztaisīja" 100.000 dolaru.

Kopš tā laika Henija savu slidskriešanas mākslu, labo izskatu un veikalnieces spējas ieguldījusi milzu saimnieciskā pasākumā, kur apgrozās miljoni. Heniju tagad pieskaita Holivudas bagātākajām sievietēm. Viņa amerikāņu „izpriecu rūpniecībā" radījusi jaunu nozari — ledus revijas.

Veikalnieciskās saruņās un darījumos Soņa ir tikpat mierīga un sakarīga kā uz ledus, uz kura viņa griež savas figūras, bet labprāt nemīl, ka piemin viņas miljonus. „Ļaudis domā, ka es to daru naudas dēļ, bet patiesībā daru to tāpēc, ka man patīk slidot," viņa paskaidroja „Newsweek" korespondentam. Bet ar patiku uz slidošanu vien laikam būtu par maz, lai uzrīkotu tādu saimniecisku pasākumu, kā Henijas „ledus revīju fabriku". Nesen viņa Ņujorkā piecpadsmit dienās izdeva 375.000 dolaru par kostīmiem vien savas „Holivudas ledus revījas" jaunajam izlaidumam, ko, sākot ar novembri, paredzēts uzvest 92 izrādēs piecās lielākās ASV pilsētās. Tajās Soņa cer apgrozīt 3 miljonus dolaru.

No savām ledus revījām, filmām, līdzdalības stadionu un arēnu uzņēmumos no Klusā līdz Atlantijas okeānam, no nekustamiem īpašumiem un procentēm par „Soņas Henijas slidām", „Soņas Henijas lellēm" un citiem ražojumiem, kam viņa piešķīrusi savu vārdu par fabrikas marku, Soņa, kas nemīl runāt par naudu, nopelna gadā vairāk par 1 miljonu dolaru. Pagājušā gadā viņa samaksājusi ienākumu nodokli 600.000 dolaru.

Henijas ledus revīju pasākumi ar savu žilbinātāju krāšņumu un sajūsmu rod milzīgu piekrišanu amerikāņu publikā. Pat Ņujorkā, kur Rokfelera centra lielā teātra izrādes nekād jau devīto gadu apmeklētāju netrūkst. Kad Rokfelera centra direktori 1940. g. lāvās pierunāties un pārvērta Centra teātri ar 3200 skatītāju vietām par vienīgo ledus teātri ASV, tie baidījās, ka būs iekrituši. Bet kopš tā laika ledus revījas teātrī noskatījušies 8 miljoni cilvēku, samaksājot pavisam 12 miljonu dolaru.

Pirms pāris nedēļām šinī veikalu branžā stājušies arī jaunā „ledus karalienes" kandidāte, pasaules meistare un olimpiskā uzvarētāja Barbara Anna Skote, parakstot līgumu ar kādu mazāku Ņujorkas teātri Ziemsvētku sezonas izrādēm ar 10.000 dolaru honorāru nedēļā. Pagaidām viņa izvairījās parakstīt līgumu ar pašu lielāko „ledus trestu", bet vispirms mazākā mērogā grib izmēģināt, vai viņa spēj pārņemt „ledus karalienes" kroni no līdzšinējās neapstrīdētās karalienes Soņas Henijas. N

GREZNI AUTO UN BRĪNIŠĶĪGAS SIEVIETES

VĒSTULE LATVIJAI NO VENECUĒLAS

Ir milzīga starpība, kā Venecuēlā dzīvo mazais cilvēciņš, kas pelna tikai dažus bolivārus dienā, un to lepno greznību, ko te demonstrē bagātnieki. Skaidrs, ka Eiropas bijušais DP šajā greznības parādē ir tikai nožēlojams vērotājs, jo izšķērdība, kas laistās ap viņu, tikai vēl vairāk pasvītro milzīgo atšķirību cilvēku dzīvē šajā zemē, kur melna darba strādātājs priecīgs, ja spēj sagādāt sev iztiku un kādu apģērba gabalu. Un nav jau arī mazums to, kam jāstaigā skrandās.

Katrs iebraucējs Venecuēlā vēro divas skaistas lietas — automašīnas un sievietes — visdažādāko rasu sajaukumu un visdažādāko krāsu niansēs. Gandrīz visām sievietēm ir ogļu melni mati un tādas pašas acis un skropstas. Arī acu krāsa melna vai tumšbrūna. Gaišmatainas ir tikai ieceļotājas — eiropietes un amerikānietes, bet pēdējās ielās tikpat kā nemaz neredz, tās dzīvo savās elegantajās savrupmājās vai brauc tikpat elegantās automašīnās.

Venecuēlietes ir labi noaugušas, slaidas, veselīgu izskatu, īpatnēji ģērbušās, un, kas vēl īpaši jāuzsver — apģērbi ļoti tīri. Tāpat kā automašīnas te mazgā un spodrina pie katras izdevības, tāpat arī sava apģērba tīrībai sievietes te piegriež lielu vērību, pieskaņojot to klimatiskajiem apstākļiem. Modi arī Venecuēlā diktē Parīze. Krāsās priekšroku dod [illegible] ar visdažādāko krāsu audumiem. Dominē baltā, bet [illegible] arī dzeltena un roza, kas audumos [illegible].

Venecuēlas bagātnieces pagarinājušas savus tērpus līdz potītēm. Ļoti modernas ir pieguļošas [illegible] ar uzsvērtu gurnu līniju, gan dažādu volānu un [illegible] svārkiem, gan arī priekšautu veidā.

No tērpu apakšmalas nereti raugās ārā greznu apakšsvārku mežģīnes, un lai tās varētu vēl labāk redzēt, tad svārkus priekšpusē uzkārto uz augšu. Divdaļīgi tērpi — svārki un blūzes, ļoti iemīļoti. Iecienīti arī apdrukātie audumi, gan nenoteikto rakstu veidā, gan veselās gleznās. Tādā veidā uz dāmu kleitām daudzreiz var skatīt veselu indiāņu dzīves stāstu vai gaučo piedzīvojumus. Lai vēl labāk pasvītrotu tievo vidukli, valkā dažāda platuma jostos. Dominē kāda caurspīdīga materiāla jostas, bet ļoti daudz redz arī ādas jostas visdažādākos veidos un izstrādājumos. Bieži jostas saskaņotas ar kurpēm. Rokas somas valkā maz.

Turīgiem še ir zandaļu paradīze: zelta un sudraba zandales, ziemišķa un brokāta zandales, ar augstu un zemu papēdi. Visvairāk valkā melnas ziemišķa ādas ar zeltītām siksnām, vai arī baltas ādas zandales. Apavi tomēr ir skaisti tikai dāmām, vīriešu kurpes, vismaz eiropiešu vērtējumā, liekas pilnīgi bezgaumīgas. Veikalos dabūjams tikai viens vīriešu kurpju veids, kas ir ar ļoti smailiem purngaliem. Izplatīti gumijas apavi vai ādas kurpes ar gumijas zolēm. Pie laba stila arī zeķu valkāšana.

Par Venecuēlu var sacīt — neskati sievu no cepures, [illegible]. Cepures nevalkā. Varētu domāt, ka ļoti izplatītas būs cepures plašām malām — sombrero, bet līdz šim tādu esmu redzējusi tik vienu, un tā pati bija galvā kādai iebraucējai no „interiora" — zemes iekšienes. Galvas segas sievietēm te ir melnas un baltas mežģīņu šalles, vai apaļi, maziem mežģīņu galdautiņiem līdzīgi lakatiņi, ko uzsedz galvā pirms iešanas uz baznīcu. Venecuēla ir stingri katoliska zeme un baznīcā iet katra pienākums. Bez galvas segas sievietes baznīcā iet nevar. Tāpat ejot baznīcā nepieciešama kleita ar garām piedurknēm.

Dāmas bieži staigā arī gaŗiem vaļējiem matiem. Dažām tie ir saspraust zelta sprādzēm. Izskatās gan ļoti īpatnēji un sievišķīgi, bet jau lielā karstuma dēļ vien tam vajaga būt ļoti neērti. Arī ilgviļņi nav sveša lieta, bet ilgviļņu likšana maksā apm. 25 bol., kas ir laba amatnieka dienas alga, vai arī kvalificēta strādnieka 2—3 dienu alga.

Iecienīti arī lūpu zīmuļi. Pie tam, jo tumšāka dāma, jo spilgtāk sarkanu lūpu krāsu tā izvēlas. Skaistuma kopšanas piederumi, sākot ar tualetes ziepēm un beidzot ar pūderi un smaržām, ļoti dārgi un pieietami tikai turīgajiem. Auskarus venecuēlietes, liekas, valkā jau no dzimšanas, jo esmu redzējusi pat 3 mēnešus vecu zīdaini ar zelta auskariem. Visvairāk redz lielus, gredzenveidīgus zelta auskarus.

Ļoti skaistas laikam šeit ir līgavas. Redzēju līgavu tērpu kādā skatlogā. Tas būtu katras līgavas sapnis. Pusrokoko stilā, ar daudzām mežģīnēm un brīnišķīgiem plīvuriem. Līgavu tērpi ir tikai garām piedurknēm.

Eksotiskajā Venecuēlā ir puķu nabadzība. Kad venecuēlietēm rādīju foto uzņēmumu ar ziedošām Latvijas pļavām, tās izbrīnā sasita rokas: „Vai tiešām pie jums ir tik daudz puķu!"

Valensijā, oktobrī.

Dr. Edīte Klišāne

Smalkjūtīgi

Laipns kvēkers naktī dzird aizdomīgu troksni, ceļas augšā un ierauga ielauzīgu, kas pašreiz nozaguši [illegible] rakstāmgaldu. Kvēkers klusām paņem savu ieroci un, nostājies uz durvju sliekšņa, uzsauc [illegible] viesim: „Mīļais draugs, ne par ko pasaulē es tev nevēlētos [illegible], bet tu pašlaik stāvi tieši tur, kur es šaušu."

Chronika

Gleznotājs J. Tīdemanis oktobra vidū no Šveices cauri Francijai no Havras ostas devis uz Kanādu, kur paredzējis darboties par mācības spēku Montreālas mākslas akadēmijā. Vēl Šveicē dzīvodams, viņš saņēmis pasūtinājumus gleznot dažu prominentu kanādiešu ģīmetnes un ceļā gleznojis kuģa kapteiņa portretu.

Dziedātāja Elfrīda Karlsone-Kukaine ieradusies Kanādā.

Jāņa Jaunsudrabiņa tēlojumu Piemini Latviju miniatūrformātā izdevis Selgas apgāds Kemptenē.

Jaunatnes rakstu krājums Lāpa iznācis. Saturā J. Jaunsudrabiņa, L. Bērziņa, Z. Lazdas, K. Lesiņa, J. Širmaņa, L. Pērļupes, A. Iksena, M. Timmas, A. Dziļuma, O. Kalēja, R. Skujiņas, N. Kalniņa, Fr. Jansona, Andreja Eglīša, H. Mora, E. Medņa M. Čuibes, V. Vaļuka, A. Rudīša, P. Retēļa un K. Zuša darbi[…] vaidi-

J. Brēmaņa lasā[…]rināt ri- tautskolām 1. daļu S[…]zinātājiem izdevis J. Mikelsona[…]tingras saburgā.

Vai Rietumeiropu var aizsargāt ar radioaktīvu „Mažino līniju"

Agri vai vēlu, bet iespējams arī, diezgan drīz, būs jārod atbilde izšķirīgam jautājumam: vai Rietumeiropu ar ASV palīdzību iespējams aizstāvēt pret Kremļa rīcībā esošo armiju lielo skaitlisko pārsvaru? Tā jautā pazīstamie amerikāņu žurnālisti brāļi Alsopi „New York Herald Tribune" svētdienas numurā, iztirzājot lietpratēju apsvērto iespēju par radioaktīvu vielu izmantošanu aizsardzības nolūkiem.

Atomu skaldīšana padarījusi iespējamu radioaktīvu materiālu masu produkciju. Pēdējā laikā diezgan nopietni apsvērtas iespējas ar šādām vielām izveidot kaut ko līdzīgu radioaktīvai „Mažino līnijai" šķērsām pār Eiropai, no Ziemeļvācijas uz Alpiem, lai aizkavētu agresīvu armiju virzīšanos uz rietumiem. Atomenerģijas eksperti šādu plānu tomēr uzskata par praktiski grūti realizējamu.

Padomju armiju vājākais punkts, norāda Alsopi, ir transports, un arī pēdējā karā krievi šai ziņā bija ļoti atkarīgi no amerikāņu mašīnām. Tādēļ padomju armiju apgāde no tālās Krievijas kaŗa gadījumā jebkādos apstākļos būtu grūta problēma, bet vēl daudz grūtāka tad, ja svarīgus satiksmes un sakaru centrus, ceļus, tiltus, dzelzceļu depo utt uz laiku padarītu pilnīgi nepieejamus, inficējot visu territoriju ar radioaktīvām vielām.

Šādu vielu izmantošana aizsardzībai tomēr atduŗas uz dažiem grūtumiem, vispirms, šo vielu „izsēšanu", jo tās savā iedarbībā nekādi nešķir uzbrucējus no aizstāvjiem. Bet ja arī šo problēmu atrisinātu, kas, pēc ASV atomenerģijas komisijas priekšsēža Lilientala izteikumiem, būtu iespējams, tad radioaktīvā aizsardzība nebūtu totāla. Pirmkārt, tā nebūtu ilgstoša, jo minēto vielu iedarbība ar laiku mazinās, bet to strauji samazināt ilgstošs lietus.

Otrkārt, kaitīgo vielu efekts atkarīgs no iedarbības attāluma un ilguma. Ja cilvēks pietiekami ilgi pakļauts to ietekmei, viņš uzskatāms par nāvei nolemtu, kaut gan pirmajā brīdī nekā nejūt. Pēc dažām stundām sākas spēcīga vemšana, tad sāk asiņot poras un iestājas nāve. Ja zem armijas transporta automobiļiem pierīkotu svina plāksnes un mašīnas brauktu iespējami ātri cauri bīstamajai territorijai, varbūt braucēji izsargātos no nāvīgām sekām.

Treškārt, arī uzbrucēju armiju eksperti, droši vien, atrastu kādus jaunus aizsardzības līdzekļus pret radioaktīvo vielu iedarbību. Tās vispirms klātu tikai saindētās territorijas zemes virspusi. Varbūt īpaši aizsargātas darba vienības, strādājot ļoti īsās maiņās, varētu izveidot koridoru caur bīstamo joslu, noņemot zemes virskārtu.

Visu to kopā savelkot, atomenerģijas eksperti nedomā, ka neredzama „Mažino līnija" no radioaktīvām vielām kā ar burvja mājienu nodrošinātu Rietumeiropu, bet tomēr arī pesimistiskākie lietpratēji nenoliedz, ka radioaktīvu materiālu masu produkcija var radīt gluži jaunu militārās aizsardzības elementu un ka būtu iespējams atrast veidus, kā ar nāvīgiem izstarojumiem nosprostot uzbrucēju svarīgās territorijas daļas. Šis fakts, beigās norāda brāļi Alsopi, būtu jāpatur prātā, kad dzird argumentāciju, ka austrumu armijas skaitliskais pārsvars padarot Rietumeiropu neaizsargājamu.

NYHT

Krustvārdu mīkla

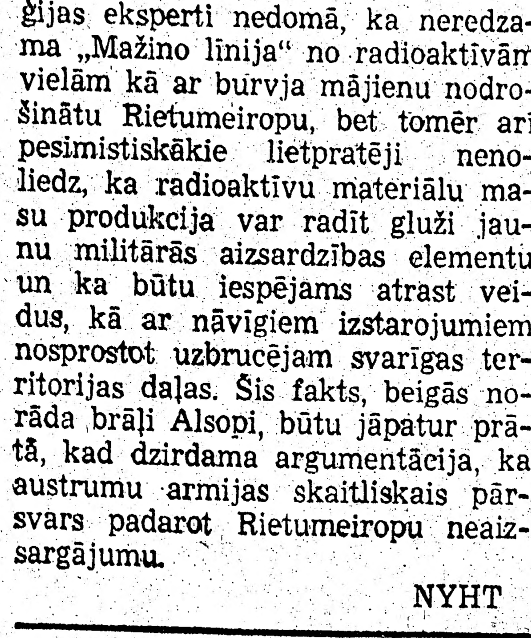

Līmeniski: 1. Upe Krievijā. 4. Zobu techniķis. 8. Iedomātas būtnes. 9. Izsauciens. 10. Disonē. 13. Upe Krievijā. 15. Paveids. 16. Gatavot. 17. Sīkas vielas daļiņas. 19. Doma. 20. Audums. 22. Sievietes vārds. 23. Eiropas valsts galvapilsēta. 25. Darba vietas. 26. Satiksmes vārds. 28. Adāmadata, 30. Persona „Mērnieku laikos". 31. Smaili.

Stateniski: 1. Auglis. 2. Pilsēta Kaukazā. 3. Satiksmes vārds. 4. Raiņa varone. 5. Nesamais. 6. Ansamblis. 7. Pilsēta Čīlē. 11. [illegible]aistās. 13. Latviešu gleznotājs. [illegible]ieja. 16. Pilsēta Lietuvā. 18. [illegible]ies. 23. Koks. 24. Kriems. 27. [illegible] 29. Ēģiptiešu saules dievs.

([illegible]ms nākamajā numurā)

mēm, bet iespējas 10%, arī ta

Ir nelāgi, j.

damies, izdarā.

Sardze pie Dardaneļiem

KUR AIZIET AMERIKĀŅU MILITĀRĀ PALĪDZĪBA TURCIJAI

Armija ar salāpītiem mundieriem, bet moderniem lielgabaliem

Dzirdot pieminam Eiropas jaunuzbūvi un Maršala plānu, vispirms nāk prātā Rietumeiropa. Bet pašos Eiropas dienvidaustrumos, kontinenta otrā stūrī, lielāko tiesu jau Āzijā, atrodas viena no Maršala plāna valstīm, kas saņēmusi jau ilgāku laiku ne vien amerikāņu saimniecisko, bet arī militāro palīdzību, kādu patlaban vēlas un cer saņemt arī Rietumeiropas valstis. Šī zeme ir jūras šaurumu sargs — Turcija, Bosfora un Dardaneļu pārvaldītāja no seniem laikiem.

Ģeografiski stratēģiskais stāvoklis un politiskā attīstība bija tā burvju zīme, kas panāca to, ka jau kopš 1946. g. beigām amerikāņu kuģi veduši Turcijai kravām lielgabalus, tankus, lidmašīnas, radara ierīces un līdzīgus kaŗa materiālus. Tie izkrauti trīs galvenajās Turcijas ostās: Istanbulā, flotes bazē Izmitā un Aleksandretā. Izmita atrodas pie Marmara jūras, bet Iskenderuna pie Vidusjūras, netālu no Sīrijas robežas. Turku jūrnieki, pēc dažu nedēļu apmācībām ASV, pārveduši dzimtenē dažus iznīcinātājus, četras zemūdenes un piekrastes kuģus, kas visi pievienoti Turcijas pieticīgajai flotei, kurā bija viens kaujas kuģis — agrākais vācu ķeizara „Goeben", divi kreiseri, pieci iznīcinātāji un desmit zemūdenes, kas šovasar izdarīja manevrus Melnajā jūrā.

No Iskenderunas ostas veselas Šermaņa tanku virknes šajā laikā aizdārdējušas uz dažādām vietām, līdz pat tālajiem priekšposteņiem Karsas un Ardahanas provincē, Kaukaza pierobežā. Turku armijas apmācības centros var redzēt vieglos un smagos amerikāņu tankus, 75 un 105 mm lielgabalus, divmotoru bumbvežus un iznīcinātājus, džipus un smagos automobiļus, telefona, radio un citas sakaru ierīces.

Bet arī tas vēl nav viss. Ar amerikāņu palīdzību izbūvē arī stratēģisku šoseju, kas līdz gada beigām sasniegs Erzerumu Anatolijā. No Erzerumas abiem smailajiem minaretiem pelēki tērptie posteņi pāri drūmajai Anatolijas augstienei var saredzēt sniega vainagoto Ararata virsotni un Padomju Savienības robežu. Šī ainava var kļūt par trešā pasaules kaŗa pirmo kaujas lauku, saka turki.

Ankaras kaŗa ministrijas modernajā namā blakus turku ģenerālštāba priekšnieka ģenerāļa Saliha Omurtaka kabinetam atrodas amerikāņu militārās misijas vadītāja ģenerālmajora Horesa Mekbraida mitekIis. Mekbraidam pakļauti 275 amerikāņu armijas, aviācijas un flotes virsnieki, instruktori un kareivji, kas visās Turcijas daļās veic intensīvu apmācības darbu. Speciālā apmācības programma jau skārusi 5000 turku virsnieku un instruktoru, radikāli pārveidojot līdzšinējo turku armijas iekārtu un apmācības un tās pilnīgi amerikānizējot. Tā turku bruņotie spēki iegūst ne vien amerikāņu ieročus, bet arī amerikāņu organizāciju un apmācību.

Šim nolūkam bija jāpārtulko amerikāņu armijas rokas grāmatas turciski, bet ar to līdzēts maz, jo 86 proc. turku kareivju neprot ne lasīt, ne rakstīt. Tāpēc visas apmācības norit divas trīs reizes lēnāk nekā parasti. Bija jāpārkārto visas militārās skolas. Lepnie turku virsnieki lāga negribēja saprast, kāpēc viņiem būtu jāapģērbj dungriņi un jāķēpā rokas, lai personīgi iepazītos ar jaunajiem ieročiem, kā to vēlas amerikāņi. Bija jāpārvar turku virsnieku tradicionālā kastas apziņa un nodalīšanās no kareivjiem, kā arī tā sauktā „pašas sistēma", kur visa autoritāte atrodas viena komandieŗa rokās.

Bet par spīti visam tam, panākumi ir teicami, un apmierināti kā amerikāņi, tā turki. Amerikāņu apmācītāji vienā balsī liecina: turku kaŗavīri ir lieliski, ar izcilāko morāli, kāda redzēta, armijas cīņas gatavība ārkārtīga.

No veselu miljardu lielās palīdzības programmas turku bruņotajiem spēkiem jau piegādāti kaŗa materiāli par 75 miljoniem, un, pēc ģenerāļa Mekbraida domām, visas piegādes būs nobeigtas līdz Jaungadam. Piegādāts ir daudz, bet tas viss tomēr zieds, salīdzinot ar to, ko Turcijai vajaga, lai tā līdz galam pārkārtotu pēc rietumu sistēmas savu pusmiljonu armiju. Mekbraids domā, ka viņa misijai būs darbs kādiem pieciem gadiem, kaut gan ar nākošā gada rudeni daudz no apmācības darba pārņems paši turki.

Turku valdībai nav viegli, jo gandrīz jau 9 gadus ap 65 proc. visa valsts budžeta aiziet par aizsardzību. Nav brīnums, ja zeme ir pagurusi, stāvot mūžīgā sardzē pie Melnās jūras un Dardaneļiem. Drusku apnicis arī pašiem turkiem. Ikvienam no viņiem pēc 20. dzīvības gada sasniegšanas jāstājas 3 gadu ilgā kaŗadienestā. Šinī laikā viņš saņem vienīgi pārtiku, bieži vien salāpītu formas tērpu un, kā izsakās kāds amerikāņu korespondents, „bēdīgākos zābakus pasaulē", bet nekādu kabatas naudu: tā viņam pašam jāsakrāj jau pirms dienesta. Pēc 3 gadu nodienēšanas turku kareivis dabū brīvu ceļu uz mājām un zina, ka līdz pat 49 gadu vecumam valsts viņu ik brīdi var saukt atpakaļ un viņam tad būs jāpalīdz sastādīt 2 miljonu armija.

Bet pagurusī zeme un apnikušais kareivis tomēr to visu panes. Viņš nesūrojas par salāpīto ģērbu un zābakiem. Visa nācija nes smago nastu, ko tai uzspiedušas rūpes par savas tēvzemes drošību. To palīdz nest Savienotās Valstis — ne jau labsirdības dēļ, bet gan lietderības un nepieciešamības dēļ, kas prasa stiprināt šo Eiropas svarīgo stūri ne tikai pašu turku labā vien.

M. D.

— Šodien nekas nav noticis, man nav itin nekā jauna ko pastāstīt. Tāpēc es piezvaniju tev. —

Berlinske Tidende

De Golls meklē Francijas Tito

Franču prese sniedz ziņas, ka De Gollam tuvas personas mēģinot rast kontaktu ar franču komūnistiem. Sarunas notiekot par to, kādos apstākļos, ģen. De Gollam nākot pie varas, viņš atļautu izveidot tādu komūnistu partiju vai kustību, kas sevi uzskatītu par neatkarīgu no Maskavas. Pulkvedis Remī, kas ir ģen. De Golla „policijas šefs", pirms dažām nedēļām izteicies: „Dažu franču komūnistu vadoņu nostāja ir spējīga sagādāt lielus pārsteigumus." — „Es neesmu principiāls antikomūnists," teicis arī pats De Golls, „es pat atzīstu, ka frančiem ir zināmas tiesības saukties par komūnistiem. Es neatzīstu tikai „separātistus", t.i. tādus franču komūnistus, kas strādā svešā imperiālisma interesēs." Ģenerālis arī piebildis, ka viņš paredzot, ka nākotnē nodibināsies „franciskā" komūnistu partija, kas, neatmetot neko no sava revolūcionārā ideāla, atteiksies no sadarbības ar kominformu.

Franču prese tālāk min, ka degollistiem jau esot bijušas sarunas ar komūnistiem tuvām personām. Pirmā satikšanās notikusi jau septembŗa sākumā. Šo sarunu pamats bijis vispārējs. Otrā sanāksmē, kas notikusi septembŗa beigās, jau pārrunāti konkrētāki jautājumi. Tajā apgalvots, ka de Gollam sadarbības gatavība ar komūnistu partiju nav tikai taktisks manevrs, ja vien partija strikti stāv uz franciska pamata un nesaistās ne ar kādu svešu varu, kas kādu dienu varētu saistīt Francijas rokas un darīt to par atkarīgu no tās. Šīs sarunas gan neesot devušas nekādus konkrētus panākumus, bet pats fakts, ka tās notikušas, rāda, ka Francijā tiek darīts viss, lai panāktu saprašanos un grozītu pašreizējās politikas kursu.

SO

PIRMĀ BEZDELĪGA

„Cik valūtas jums klāt?"

„Simts franku."

„Ko jūs ar tiem darīsit Vācijā?"

„Vācijā? Neko. Bet es taču vēl atgriezīšos Šveicē. Ar ko tad samaksāšu dzelzceļa biļeti?"

Viņa neatbild. Viņa pati nemaz lāga nezina, kā būs. Ierēdnis atzīmē viņas dokumentos minēto summu. Viņš ir tik džentlmenisks, ka nepārbauda jaunās dāmas rokas somiņu. Bet viņš to mierīgi varētu darīt — patiesi tas ir viss ietaupījums, ko Maija Dzirne spējusi atlicināt no savas 130 franku lielās algas. Tiesa — viņa saņem uzturu un dzīvokli, viņai ir arī kāda brīva diena nedēļā, bet dzīve Šveicē ir tik dārga, un tik pārpilna jaukām lietām!

Viņa pavadījusi klasiskajā emigrantu zemē apaļu pusgadu. Tagad viņai atvaļinājums. Un tagad viņai pieder arī izvēle — palikt tur? Palikt te? Šie seši mēneši ir bijuši arī pārbaudes laiks, pēc kuŗa slimnīcas vadība, kā līgumā sacīts, nospriedīs, vai jaunā kopēja, ārzemniece, dīpīte turklāt, maz der šim amatam? Bet viņa un tāpat tās 60 citas baltietes, kas nokļuva Šveicē priekš pusgada — viņas visas der. Tikai viņām pašām ir daudz pārdomu par to, kā darīt turpmāk. Jo pienācis laiks pagarināt līgumu.

Maija Dzirne, piemēram, ir kopēja vājprātīgo sanatorijā. Viņa gribēja kļūt Sarkanā Krusta māsa, bet šai slimību nozarē tas nav iespējams — gara slimnieku dziednīcas atrodas pa lielākai daļai privātu vai pusprivātu organizāciju rokās. Pēc divarpus gadu darba un eksāmenu nolikšanas var dabūt diplomu — „geprüfte Pflegerin". Tam seko algas paaugstinājums, bet darbs gan apmēram tas pats. Kāds? Nu — galvenām kārtām jāuzmana slimnieki, jānodarbojas ar tiem, jāpabaro, reizi nedēļā jāizslauka telpas, jāievasko grīdas plašajās zālēs. Un reizi nedēļā viena nakts jāpavada pie nemierīgajiem, kam dažreiz uznāk lēkmes. Visumā darbs nav grūts, tikai stundas pagaŗas — no pl. 7 rītā līdz 19.30 vakarā. Fiziskais nogurums nav liels, toties garīgā piepūle. Nomāc tas, ka visu dienu jābūt ar slimniekiem kopā gluži vienai — jā, tas nav patīkami, dienas ietekmes naktīs liek par sevi domāt.

Viņas vienīgais mierinājums ir tas, ka alga nav tik maza, kā tas izrādījies citos gadījumos. Diakonisu, tas ir — baznīcas paspārnē esošo slimnīcu un Sarkanā Krusta dziednīcu kopējām, kas grib kļūt māsas, maksāts 80 franku mēnesī, bet šī summa reducēta uz 20 frankiem pēc tam, kad sākušies tiešie kursi. Tas ir mazāk par kabatas naudu.

Bet laikam gan neviena no viņām tomēr neatteiksies no šīs cīnīšanās ar dzīvi. Daža varbūt aiz lepnuma — kādu seju lai atgriežas nometnē? Daža aiz spīts — izturēt! Daža ar cerībām — gan ies labāk. Tikko tiek izbeigtas līguma saistības, anulējami arī uzturēšanās dokumenti. Turpināt gaidīt labākus laikus nometnē Vācijā? Pirmais solis ir sperts pār slieksni. Aiz tā gan nav atklājusies paradīze, bet sūra darba dzīve. Vai citur būs labāk? Kungu nevajaga nekur, bet darba roku.

„Kā jūtaties, atgriezusies no „ārzemēm"?

„Dīvaini. Šis tas jau liekas atrasts — šī nometnes saspiestība pēc slimnīcas plašajām zālēm. Šī neziņa. Šveicieši dzīvo kā Dieva ausī un tikai pēdējā laikā sākuši pieminēt Berlīni un krievus. Viņi ir akadēmiski un nosvērti, un kalnu saspiestībā arī viņu vēriens nav tāds kā šeit."

„Vai izraušanās no nometnes devusi to gandarījumu, ko taču katrā ziņā cerējāt iegūt?"

„Pati izraušanās, kā jūs to sauciet, un pirmā brīdī — jā. Bet darbs un dzīve — nu, tā . . . Es sacītu — nē."

„Un tomēr dosities atpakaļ?"

„Jā, es tomēr braukšu," viņa nopietni saka, bet prieka viņas balsī nav. „Man ir vecāki."

Viņa ir pirmā bezdelīga, kas atgriezusies no tām, kas aizlidoja pavasarī. Ir rudens, un rudenī bezdelīgas ir klusākas. Bet nu viņai jālido atpakaļ — pulksten 11,11 viņa iekāpj Karlsrūes — Freiburgas — Bāzeles vilcienā, pamāj ar ziedu pušķi un pēc dažām stundām ir tai zemē, kas daudziem, no šejienes raugoties, liekas piena un medus zeme.

P. K.

KĀ STRĀDĀ PADOMJU AĢENTI ZVIEDRIJĀ

VIŅI PIESOLA BALTIEŠU JAUNIEŠIEM „PRETKOMŪNISTISKU SPIEGU" UZDEVUMUS DZIMTENĒ

Skandināvijas valstis, kam varbūtējā nākošā kaŗā būtu izcila stratēģiska nozīme, tagad ir ne vien rietumu politikas, bet arī Maskavas uzmanības lokā. Maskavas interese izpaužas galvenokārt spiegošanā, it īpaši Zviedrijā. Stokholmas „Newsletters from behind the Iron Curtain" norāda uz gadījumu ar Čechoslovakijas militāro atašeju, kas mēģinājis apciemot dažas nostiprinātas zviedru salas Stokholmas archipelāgā, maskēdamies par Baltijas bēgli. Zviedru iestādes baltiešiem uzticas, un zināms skaits baltiešu bēgļu arī dzīvo nocietinātā rajona tiešā tuvumā. Čechu tomēr atklāja un viņš steigšus atstāja Zviedriju.

Pagājušā gadā padomju militārie aģenti izrādīja lielu interesi par Ziemeļzviedriju un Stokholmas salām un izdarīja plašus ceļojumus pa aizliegtajiem rajoniem, līdz viņus tomēr atklāja un zviedru valdība pieprasīja tos atsaukt. Šogad tas pats atkārtojās Gotlandes salā, kur kāda krievu grupa fotografēja nocietinājumus.

Labu iegansту šādai aktīvitātei dod zviedru krievu tirdzniecības nolīgums. Padomju Savienībai dotas tiesības nosūtīt uz Zviedriju savus pārstāvjus krievu pasūtinājumu izpildes kontrolēšanai. Sesdalā, Dienvidzviedrijā, kāda fabrika gatavo krieviem kūdras racējus un spiedes, un pirms gada tur ieradās divi krievu pārstāvji. Izrādījās, ka vienam no abiem ir tikai nelielas zināšanas par šādām mašīnām, bet otrs pats atzinies, ka nekā no tām nesaprot. Toties abi krievi daudz braukā apkārt divriteņos, ievāc militāru informāciju no iedzīvotājiem un patērē daudz degvīna, kuŗa tiem ir neierobežoti krājumi.

Daudzi krievu aģenti, norāda „Newsletter", ierodas Zviedrijā, maskēdamies, piemēram, par poļu pretestības kustības darbiniekiem. Viņus tomēr bieži nodod ārkārtīgi trūcīgās zināšanas par Poliju. Daudzi no tiem ir žīdi no Padomju Savienības. No Zviedrijas daļa šādu apmācītu aģentu devušies tālāk arī uz Palestīnu.

Laba daļa padomju aģentu intereses veltīta tieši igauņu, latviešu un lietuviešu bēgļiem Zviedrijā. Padomju vēstniecībai Stokholmā ir nesamērīgi liela „Baltijas nodaļa", kuŗas uzdevums ir izspiegot baltiešu bēgļus.

Padomju aģenti mēģinājuši izmantot savām vajadzībām arī baltiešu bērnus un jauniešus, kas zaudējuši vecākus. Konstatēti gadījumi, kur padomju pārstāvji, tēlodami amerikāņu izlūkošanas dienesta darbiniekus, solījuši skolas bērniem naudu, dzērienus, narkotiskas vielas un ieročus, atlīdzībai par informāciju. Jauniešiem pat piesolīts izlūkošanas darbs Baltijas valstīs it kā pret Padomju Savienību, solot pēc kāda laika ar „amerikāņu lidmašīnu" tos atkal atvest atpakaļ Zviedrijā un bagātīgi atalgot.

Annas 15 gadu cīņa par sava vīra atgūšanu

1919. gadā, kad Anna Gosko apprecēja Ādolfu Balabanu, pēdējais bija nodzīvojis ASV jau sešus gadus. Viņš bija ieceļojis no Polijas, pirmā pasaules kaŗā cīnījies amerikāņu armijā, bet joprojām nebija paguvis iemācīties angliski. Pēc kaŗa viņš bija dabūjis darbu kādā Bruklinas cukura fabrikā.

Ādolfs apprecējās ar Annu un 11 gadus viņi laimīgi nodzīvoja Bruklinā. Tad Ādolfam radās laba ideja. Viņš nolēma aizceļot uz Poliju, kas bija arī Annas dzimtene, pārdot savas lauku mājas, atvest savus vecākus līdz uz ASV, nopirkt mājas šeit un kļūt par amerikāņu lauksaimnieku. Domāts, darīts. 1931. gadā Ādolfs aizbrauca, bet drīz nokļuva grūtumos. Viņš nevarēja savas mājas labi pārdot un pēc gada atklāja, ka nebūt vēl nav ASV pilsonis, ka viņam nav ne ASV pases, ne vīzas un ka viņa atļauja atgriezties ASV notecējusi. Viņš vairs netika atpakaļ.

Anna steidzās palīgā. Bet arī viņai nekas neizdevās. Tad viņa viena pati atgriezās Amerikā, dabūja mājkalpotājas darbu pie kāda federācijas tiesneša un 1937. gadā, pēc tam, kad pati bija ieguvusi ASV pavalstniecību, otrreiz devās pēc vīra uz Poliju. Bet arī šoreiz viņa bija spiesta atgriezties bez Ādolfa ar pēdējiem 3 dolariem kabatā.

Otrs pasaules kaŗš izjauca turpmākos nodomus atgūt vīru. Piecus gadus Anna no viņa nedabūja nekādas ziņas. Bet visu laiku viņa krāja naudu un, tikko kaŗš bija galā, atsāka vīra atgūšanas mēģinājumus ar nemazinātu enerģiju. Ādolfs bija dzīvs, kaut arī kaŗa laikā pilnīgi izpostīts. Visi viņa dokumenti par kādreizējo uzturēšanos ASV bija pazuduši. Anna pieaicināja talkā vienu no Ņujorkas veiklākajiem advokātiem — dzimušu poli. Tikai šī gada oktobrī tam beidzot izdevās pieveikt visus amerikāņu un poļu birokratu iebildumus, un Ādolfs Balabans varēja ierasties Ņujorkā. Viņš joprojām neprata ne vārda angliski. Bet Anna paskaidroja žurnālistiem: „Tas nekas! Es tagad strādāšu, lai sapelnītu naudu un nopirktu viņam kaut dažus akrus zemes. Viņš tik ļoti mīl augļu kokus."

„Time"

ASPRĀTĪGA MALDĪŠANĀS

Kādas Lejasreinas draudzes vecajam mācītājam nebija viegli piedabūt savus draudzes locekļus kārtīgai pienākumu pildīšanai pret baznīcu, tādēļ ticības kalps šad tad lietoja paskarbākus līdzekļus. Reiz, stāvēdams kancelē, viņš, kā parasti, paņēma rokā sarakstu, lai nolasītu mirušo vārdus, par kuŗiem jāaizlūdz. „Ļaujat mums lūgt par to dvēselēm, kuŗu miesas pagājušā gadā atdotas zemei . . ." un tālāk sekoja draudzes locekļu vārdi, kuŗu īpašnieki paši sveiki un veseli sēdēja baznīcā un nevarēja saprast, kāpēc viņiem jābūt jau mirušiem un apraktiem. To nesaprata arī visa draudze, līdz mācītājs, nolasījis beidzamo vārdu, manāmi izbrīnījies, bet vēsi un lietiski paskaidroja: „Diemžēl, es redzu, ka man rokās nokļuvis nepareizais saraksts, kuŗā minēti tie, kas vēl nav samaksājuši baznīcas nodokli. Aizlūgums par mirušajiem tādēļ notiks nākamajā svētdienā." „Mirušie" ar skubu maksāja nodokļus, un asprātīgajam vīram līdzīgi līdzekļi vairs nebija jālieto.

WP

Izbēguši padomju joslas amatvīri stāsta par krievu plāniem

organizēt „vācu sarkan-armiju"

Plašu policijas spēku izveidošana Vācijas padomju joslā ir sākums mēģinājumam radīt Sarkano armiju no vāciešiem, — Frankfurtē otrdien izteicās agrākais vācu armijas medicīniskās pētniecības pārvaldes ģenerālārsts Valters Šreibers, kam nesen izdevies pārbēgt uz Rietumvāciju. Šreiberu 1945. g. Berlīnē sagūstīja krievi un nosūtīja uz Pad. Savienību.

Šreibers paskaidroja, ka atradies kādā kaŗa gūstekņu nometnē Maskavas tuvumā. Tanī pašā nometnē bijis arī agrākais ģenerālfeldmaršals Pauluss un ģenerālis Zeidlics. Ne Pauluss, ne Zeidlics neesot darbojušies vācu armijas organizēšanā Padomju Savienībā vai krievu joslas policijas spēku formēšanā. Arī Šreiberam esot piedāvāts postenis šai policijā, bet viņš piedāvājumu noraidījis.

Militārizētas policijas formēšanu padomju joslā Šreibers apzīmēja par pirmo mēģinājumu izveidot no vāciešiem sastāvošu Sarkano armiju, kas, pēc padomju joslas iekšlietu pārvaldes vadītāja Fišera izteikumiem, būšot apbruņota ar tankiem un artileriju. Tās štāba priekšnieks esot agrākais ģenerālleitnants Vincents Millers, ko krievi sagūstījuši 1944. g. Millers, kas agrāk bijis ticīgs Bavārijas katolis, pēc krišanas gūstā vēlāk kļuvis par fanātisku komūnistu piekritēju. Arī Šreibers „vācu Sarkanarmijas" organizēšanu saistīja ar krievu plāniem izvākt kaŗaspēku no Vācijas, lai piespiestu to darīt arī rietumvalstis. Tādā gadījumā tomēr Vācijā paliktu Maskavai uzticīga un cīņas spējīga armija.

Līdzīgus paskaidrojumus Frankfurtē sniedzis otrs no padomju joslas pārbēgušais amatvīrs — bijušais Zaksijas valdības propagandas un izlūkošanas nodaļas vadītājs Helmūts Kmochs, agrākais „Brīvās Vācijas" nacionālkomitejas loceklis. Kmochs piederēja pie pulkveža Tulpanova un iekšlietu ministra Fišera tuvākajiem līdzstrādniekiem. Pēc Kmocha izteicieniem, krievu kaŗaspēka izvākšana no padomju joslas esot plānota drīz pēc tam, kad būtu pieņemta „tautas padomes" izstrādātā padomju joslas satversme. Komūnistu atbalstītā „vācu tautas padome" 30. oktobra rezolūcijā prasa visu okupācijas spēku atvilkšanu no Vācijas gada laikā pēc miera līguma parakstīšanas. Miera līguma izstrādāšanai padome prasa nekavējoties sasaukt ārlietu ministru padomi.

Kā tālāk paskaidroja Kmochs, iekšlietu ministrs Fišers bija devis rīkojumu jau līdz 1. novembrim pilnīgi apgādāt ar mašīnpistolēm un ložmetējiem ne vien visu padomju joslas policiju, kurā tomēr esot 400.000 vīru, bet arī apmācības vienības, kas atrodoties Polijas un Čechoslovakijas territorijā. Šādu Maskavas politbiroja pavēli 15. oktobrī esot atvedis ģenerālis Zeidlics. Bez tam esot paredzēta kriminālkomisāriāta 5. jeb politiskās nodaļas paplašināšana un īpašas SED slepenpolicijas radīšana. Šis uzdevums esot jāveic NKVD uzticības vīriem SED personālpolitiskajās nodaļās, kurus paredzēts apbruņot.

Kmocham, pēc viņa paša apgalvojumiem, bijis paredzēts iekšlietu ministra propagandas šefa postenis, bet kad viņš atteicies to pieņemt un paziņojis savu nodomu aiziet no politiskās dzīves, izdota viņa apcietināšanas pavēle. Tad Kmochs ar dažu policistu palīdzību aizbēdzis uz Berlīnes rietumsektoriem. Kmochs vēl piezīmēja, ka iestādēm esot lieli grūtumi saformēt joslas policiju krievu pieprasītā stiprumā, jo brīvprātīgo piesakoties ļoti maz. Tādēļ iesaistīšana notiekot piespiedu ceļā. Izmantojot arī Zeidlica armijas bijušos gūstekņus. Ar to saskaņ franču licencētā laikraksta „Kurier" informācija, ka policijā uz 3 gadiem iesaistīts jauns no Pad. Savienības ieradies kaŗa gūstekņu transports.

Okupācijas spēku atvilkšanu no Vācijas, kā zināms, kādā nesenā paskaidrojumā par labu atrisinājumu atzinis arī angļu militārgubernātors ģenerālis Robertsons. Līdzšinējiem angļu noraidītājiem komentāriem pret šādu Robertsona domu pievienojies arī ministrs Mējū, apliecinādams, ka rietumvalstis pat neapsver okupācijas izbeigšanas plānus, jo šāda Robertsona izteikšanās, kaut arī personiga, tikai varot radīt pārpratumus.

Pēc AFP ziņām no Vašingtonas politiskām aprindām, Trumena un Maršala līdzstrādni... ...idū tai pašā laikā tomēr apsve... ...espēju aizsteigties priekšā eventuālam Padomju Savienības priekšlikumam par okupācijas spēku atvilkšanu, ASV no savas puses pirmajām ieteicot šādu atrisinājumu. Motīvācija būtu tāda, ka austrumi un rietumi nevar vienoties par Vācijas miera līguma noteikumiem, un tādēļ šādos apstākļos būtu labāk ļaut vāciešiem pašiem sevi pārvaldīt. Padomju Savienība piekrītot priekšlikumam, ASV prasītu no Maskavas, lai tā atsakās no prasībām piedalīties Rūras apgabala kontrolē un piekrīt patiešām brīvām vēlēšanām. Oficiālās amerikāņu aprindās gan neesot nekādu ilūziju par Maskavas gaidāmo nostāju šai jautājumā, bet tādā veidā būtu iespējams Padomju Savienībai atņemt lielu propagandas panākumu.

Pretēji iepriekšējiem ziņojumiem, ka padomju joslā bruņošanās nolūkos pastiprina rūpniecību, pēc amerikāņu militārās valdības informācijas, krievu joslā ar 1. decembrī sākšot jaunas demontāžas, paredzēts nomontēt 162 jauno padomju akciju sabiedrību un 43 vēl privātā īpašumā palikušu fabriku iekārtas.

Pastiprinātās policijas kontroles krievu joslā un Berlīnes krievu sektorā turpinās. Otrdien krievu militārā un vācu policija izdarīja stingru personu kontroli Potsdamas un Babelsbergas stacijā, pie kam krievu militārpolicisti ar uzspraustiem durkļiem pārmeklēja arī vilcienus. Kā ziņo, akcija bijusi vērsta galvenokārt pret SED biedriem — pārbēdzējiem.

BBC, NZ, St, PS

Kominforma nodomi Francijā sabrūk

(Turpinājums no 1. lpp.)

tāžas aktiem un ogļraktuvju applūdināšanai, franču saimniecība dienā zaudēja apmēram tik, cik saņēma ERP ietvaros.

Pārliecīgam optimismam, zināms, arī tagad nav vietas: daudzās raktuvēs vēl otrdien notika ļoti nopietnas sadursmes. Klermonferāras rajonā kaŗaspēks bija spiests laist darbā pat tankus, lai nomierinātu streikotājus, kas bija atkarojuši policijai vienu bruņu mašīnu un no tās šāva ar ložmetējiem. 15 kaŗavīri un liels skaits strādnieku ievainoti. Ziemeļfrancijā no sliedēm izlecināti divi vilcieni, kuŗos uz darbu brauca ogļrači. Par laimi cilvēku upuŗu nav.

Komūnistu kontrolētā arodbiedrību apvienība, redzēdama, ka streiki kalnraktuvēs pamazām sabrūk, cenšas panākt, lai darbus pārtrauc ostas strādnieki un ogļrači. Bet kamēr Marseļā neizkrauti stāv piecpadsmit kuģi un Sannazērā, Havrā un Bordo ogles izkrauj kaŗavīri, Ruānā, Kalē un Brestā strādā jau profesionālie ostas strādnieki. Normāli norit ogļu transporti arī pa dzelzceļiem. Klermonferāras rajonā komūnisti aiz atriebības uzspridzinājuši kādas dzelzceļstacijas ēku, bet visi šie līdzekļi tomēr izrādījušies nepietiekami un valdības stingro apņemšanos nav varējuši ietekmēt.

Visi franču laikraksti, sākot no labajiem un beidzot ar kreisajiem, norāda, ka Kejs cīņu tomēr vēl nebūs uzvarējis, ja apmierināsies vienīgi ar nemieru apspiešanu. Vienreiz par visām reizēm jāpanāk izlīdzinājums algu un cenu starpā. Vairākas pazīmes liecina, ka valdība arī šīs lielās grūtības sākusi ar tādu pašu enerģiju kā kārtības ieviešanu raktuvēs. Vispirms uzsākta nopietna cīņa pret spekulantiem. Otrkārt, panākta cenu samazināšana sviestam un gaļai, [illegible] un daudzām citām precēm. Bet, vai ar to būs līdzēts, lai kaut cik uzlabotu strādnieku pirktspēju, to rādīs nākotne. BBC, BB, NZ

Daiļamatnieku darbu

pārdošanas

izstādes

Minchenē, Bad-Kisingenā, Gizenē, Bad-Nauheimā, Frankfurtē un citur guvušas lielu ievērību daiļamatniekiem iespēju novietot savus darbus tirgū plašā mērogā.

Nākamā izstāde notiks laikā no 18. nov. līdz 6. dec. Bad-Nauheimā.

Izstādei pieņem:

ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS, KOKGRIEZUMUS, INTARSIJAS, METALLPLASTIKU, SUDRABA IZSTRĀDĀJUMUS, SIEVIEŠU ROKDARBUS.

Uzaicinām daiļamatniekus nodot savus darbus un iegūt tuvāku informāciju caur Latviešu daiļamatnieku savienību Esslingenā, Zollbergstr. 1, vai pie izstāžu rīkotājiem **K. Baloža un I. Mamantova**, Kleinkötz b. Günzburg, Latvian DP Camp.

DAŽOS VĀRDOS

Spriedumu pret Japānas agrāko ministru prezidentu Tojo un 24 citiem apsūdzētajiem paslūdinās jaunnedēļ kaŗa tribunāls Tokio.

Indonēzijas komūnistu vadonis Muso sadursmē ar valdības kaŗaspēku nogalināts Austrumjāvā. Viņš tikai priekš gada ieradās no Maskavas un sāka organizēt sacelšanos, nodibinot arī savu valdību.

Uzbrukumu pret Šansi provinces galvaspilsētu Tajuanu uzsācis komūnistu kaŗaspēks pēc Mukdenas ieņemšanas. Tajuana atrodas Ziemeļķīnā.

Par 1000 nedēļā pēdējos 12 mēnešos samazinājies DP skaits amerikāņu joslā, ziņo amerikāņu galvenais štābs. 1. oktobrī nometnēs dzīvoja 275.653, vācu saimniecībā 175.375 un darba vienībās 15.828 DP.

Jauns puča mēģinājums aizkavēts pēdējā brīdī Dienvidkorejā, kur sadumpoties mēģināja grupa komūnistisku kareivju.

5 personas nonāvētas, Visbādenē nogāžoties un sadegot kādai amerikāņu lidmašīnai, pēc ierašanās no Londonas.

VINDZORAS HERCOGU PĀRIM NEPATIKŠANAS

Pēc Vindzoras hercoga nesenā īsā apciemojuma Londonā „Kosmos" ziņo, ka hercogs ieradies Parīzē ļoti vīlies par to, ka politiķi tik saspīlētā stāvoklī nevarot kalpot savai tēvzemei. Kāda amerikāņu žurnālistu grupa hercogam esot piedāvājusi fantastisku honorāru par viņa memuāru otro sējumu, gar kuŗu viņš pašreiz strādā. Šinī sējumā esot runa par britu karaļnama dinastijas krizi, kas radās, Vindzoras hercogam apprecot Simpsona kundzi. Tā kā toreizējā krize arī tagad vēl nodarbinot britu tautu, tad karalis Džordžs VI esot lūdzis savu brāli nepublicēt šo memuāru sējumu, kam hercogs arī piekritis.

Londonā hercoga garastāvokli sabojājusi vēl otra lieta. Princese Elizabete vēlējusies, lai Vindzoras hercogs uzņemtos gaidāmā troņmantinieka krusttēva pienākumus; to pašu lūdzis arī karalis. Bet tā kā hercogieni, kā agrāko šķirteni, saskaņā ar galma ceremoniālu, oficiāli nedrīkst galmā pieņemt, tad krusttēva pienākumu uzņemšanās nozīmētu, ka Vindzoras hercogam svinībās jāpiedalās vienam. Tādēļ piedāvājums radījis hercoga un sevišķi hercogienes dziļu nepatiku. AZ

Koloniju režīma likvidēšanu Marokā, Tunisā un Alžīrā, brīvas vēlēšanas un satversmes sapulču organizēšanu no UN pieprasīja kāda Ziemeļafrikas delegācija, norādot, ka Francijas un Spānijas imperiālistiskā politika Ziemeļafrikā radījusi nopietnu stāvokli, kas apdraud mieru Vidusjūras telpā.

Vācu bēgļu problēma atrisināma tikai ar izceļošanu, izteicās Bavārijas ministru prezidents Ehards un kardināls Faulhabers. Pret to protestējis bēgļu pārstāvis.

Žīdiem izceļošanas vīzas uz Palestīnu vairs neizdos Turcijas valdība, paskaidroja kāds turku iekšlietu ministrijas ierēdnis.

Svaigas olas ārlietu ministrs Maršals, pa to laiku, kamēr viņš uzturas Vašingtonā, saņem no Henrija Vollesa farmas Dienvidsēlemā, Ņujorkas štatā.

Maizes racionēšanu no 7. novembra izbeigs Beneluksa valstis — Beļģija, Holande un Luksemburga. Beļģijā normēts būs tikai sviests, cukurs un ēdamā eļļa.

Franču eksistenciālista Žana Sartra visus darbus Vatikāns licis ievest aizliegto grāmatu sarakstā, tā saucamajā Index librorum prohibitorum.

40.000 vāciešu kalpo franču ārzemnieku leģionā, ziņo amerikāņu militārā valdība.

Jaunos 1 feniņu gabalus sākusi kalt Hamburgas naudas kaltuve.

Sev mēli nokodis grieķu komūnists Politiss, lai pratināšanā nevarētu izpaust partijas noslēpumus. Politisu apcietināja kādā kontrolē Atēnās kopā ar citām personām, ko turēja aizdomās par partizānu vervēšanu komūnistu spēkiem. Vispirms Politiss mēģināja izdarīt pašnāvību, metoties zem automobiļa.

Pirmais sniegs Vācijā šogad nosnidzis 6 nedēļas ātrāk nekā citus gadus. Dažus apvidus Harcā un Tīriņģijā jau klāj 2 cm bieza sniega sega, bet uzputinājumi vietām sasniedz 2 metru biezumu.

Šveicieši cīnījušies ar kovbojiem, kad kāda Teksasas kovboju trupa, kas viesojas Ženēvā, atteicās izmaksāt skatītājiem godalgu par noturēšanos mežonīga zirga mugurā vairāk nekā desmit sekundes. Kautiņā iejaucās policija, bet arī tad kovboji nav nomierinājušies. Vairāku zilu acu dēļ visai trupai tagad jāatstāj Šveice.

Telepate Nora Kara Hamburgā, pēc iepriekšējas apņemšanās, aizsietām acīm braucot automobilī, pusstundas laikā sa... aktieri Hansu Albersu, kas bija noslēpies kādā nomales namiņā.

Gaisa tilta neveiksmes gadījumā — tikai divi ceļi

Berlīnes gaisa tiltam tuvojas īstais pārbaudījuma posms — sliktā laika periods, jo, sākot ar novembri, pēc lietpratēju vērtējuma, apmēram 22 dienas mēnesī lidotājiem būs jālido vienīgi pēc instrumentiem. Jau 1. novembrī, gaisa tilta 150. jubilejas dienā lietus un migla kavēja angļu lidmašīnu satiksmi ar Tempelhofas lidlauku. Amerikāņu lidmašīnas lidojumus uz Gatovu turpināja ar radara palīdzību. Tādā veidā cer gaisa tiltu uzturēt visu ziemu. Tempelhofā ar prožektoriem izveidots arī 1 km garš gaismas loks.

Berlīnei vienā dienā piegādātie preču daudzumi 150 dienās pieauguši no 400 līdz 5000 t, un jau gaisa tilta 100. jubilejas dienā berlīnieši varēja saņemt vairāk pārtikas nekā pirms blokādes. Pēc ministra Mējū paskaidrojuma, Anglijai gaisa transporti uz Berlīni izmaksājuši jau 2,25 milj. marc. Uz sarunām par gaisa tilta pastiprināšanu Londonā ieradās amerikāņu gaisa spēku virspavēlnieks Eiropā ģenerālleitnants Kenons.

Angļu „Economist", pozitīvi novērtējot visas šīs angļu un amerikāņu pūles, tomēr secina, ka gadījumā, ja laika apstākļi aizkavētu gaisa tiltu uzturēt visu ziemu, Maršalam, Bevinam un Šumānam atliktu tikai divi ceļi: vai nu ar varu salauzt Berlīnes blokādi un riskēt ar kaŗu, vai arī atkāpties no Berlīnes. BBC

Drāmatiskas vēlēšanas ASV

(Turpinājums no 1. lpp.)

noja par balsošanas rezultātiem Rokfelera laukumā, kas atrodas debesskrāpju centrā, uz amerikāņu radio sabiedrības nama bija redzami televīzijas attēli, kas savukārt informēja ņujorkiešus par vēlēšanu norisi. Kad Tomass Djuijs kundzes pavadībā atstāja vēlēšanu lokālu, lielas ļaužu masas viņam sarīkoja jūsmīgu apsveikšanu. „Vismaz divas balsis man ir drošas," smaidīdams paskaidroja prezidenta kandidāts, tomēr vēl noteikti nezinādams, vai viņš būs Sav. Valstu augstākais ierēdnis.

Losandželosā līdz pēcpusdienai jau bija nobalsojuši ap 140.000 amerikāņu. Ruzvelta kundze savu balsi par Trumenu nodeva ASV vēstniecībā Parīzē. Bet kad žurnālisti viņai jautāja par vēlēšanu izredzēm, bijušā prezidenta atraitne paskaidroja, ka to viņa nezinot, jo ar politiku nenodarbojoties. Vecākais amerikānis, kas piedalījās vēlēšanās, ir kāds 107 gadus vecs pilsoņu kara veterāns. Jau divdesmit divas reizes viņš vēlējis prezidentu. Savu balsi viņš nodeva par Djuiju. Prezidents balsoja Independensā.

Politiskais papagailis Berlīnē

Berlīnieši, kas draudzīgajā cīņā starp austrumiem un rietumiem tomēr nezaudē savu karātavu humoru, stāsta šādu jaunāko anekdotu:

Policijā ierodas berlīnietis un ziņo, ka viņam pazudis papagailis.

„Vai jūsu papagailis arī runā?" viņam prasa policija.

„Runā gan," atbild īpašnieks, „bet es lūdzu protokolēt, ka jebkādi papagaiļa izteiktie politiskie uzskati pauž vienīgi viņa paša viedokli." NYHT

Laikraksta „Latvija„ abonements ārzemēs

ASV: 1 dolars par eks. mēn. Pārstāvis: H. Tauriņš, 156 East 28th Street Brooklyn 26, N. Y.

ANGLIJĀ: 2/6 Sh mēn. par eks. abonējot kollektīvi vairāk par 3 eks. 3/— Sh mēn. par eks., abonējot individuāli līdz 3 eks. iesk. Atsev. eks. cena 4 d. Pārstāvis: A. Veinbergs, West-Wratting R. A. F. Airfield Wratting Common, Suffolk Nr Cambridge.

AUSTRĀLIJĀ: 3/— sh par eks. mēnesī. Pārstāvis A. Strazdiņš, River Street, Oaks Estate, Queanbeyan N.S.W. Australia.

BEĻĢIJĀ: 25 fr. par eks. mēn. Pārstāvis: K. Erkens, 127, rue du Fleurus, Chatelet, Belgique.

DĀNIJĀ: 3. D kr. par eks. mēn Pārstāvis: V. Bendrups, Flygtningelejr Prags Boulevard, Kobehavn S., Danmark.

FRANCIJĀ: 80 fr. par eks. mēnesī. Pārstāvis m-me E. Baumanis, 56 Rue Mchal Foch, Lorient-France.

KANADĀ: 1 dolars par eks. mēnesī. Pārstāvis: J. Batraks, 3 Hillcrest Ave Toronto, Ont. Canada.

ZVIEDRIJĀ: 2 Kr. par eks. mēn. Pārstāvis: N. Seglenieks, Klubbacken 39/II, Stockholm.

SLUDINĀJUMU MAKSA

par vārdu

ASV un Kanādā - 5 centi, bet ne mazāk kā 1 dolaru par slud. Anglijā un Austrālijā — 2d., bet ne mazāk kā 3/sh par slud. Beļģijā — 1 fr., bet ne mazāk kā 25 fr. par slud. Francijā — 10 fr. par vārdu, bet ne mazāk kā 250 fr. par sludinājumu. Zviedrijā — 10 ēras, bet ne mazāk, kā 2 kr. par slud. Dānijā — 15 ēras, bet ne mazāk kā 3 kr. par slud.

Lai neceltos traucējumi laikraksta kārtīgā piegādē, lūdzam maksātājus ārzemēs atjaunot abonementus savlaicīgi — ne vēlāk kā līdz 20. datumam par nākošo mēnesi.

Arī Austrijā paredz vētras tuvošanos

„Die Abendzeitung" otrdien ziņoja no Vīnes, ka kopš kāda laika Austrijā gaidītais iekšpolītiskais pārsteigums no komūnistu puses iestājies: kopā ar 200 štāba virsniekiem, Austrijā esot „atgriezies" pazīstamais ģenerālis Franeks, ko apzīmē par „Austrijas ģenerāli Paulusu". Tūlīt pēc atgriešanās Franeks sācis rosīgi darboties. Viņam esot uzdots pēc Vācijas krievu joslas parauga dibināt „nacionālo partiju", kurā savāktu līdzšinējos pasīvos vēlētājus, kas balsošanās nepiedalās. Austrijas iekšpolītiskais barometrs vēstot vētru, ziņo laikraksts.

Franeks jau 1918. g. kļuvis pazīstams ar savu radikāli kreiso nostāju. Viņš, tāpat kā Pauluss un Zeidlics, kritis gūstā pie Staļingradas un pieder „Brīvās Vācijas" komitejai. Franeka Padomju Savienībā „apmācīto" austriešu kareivju skaitu, kas arī „atgriezušies", vērtē uz 30.000. Abas lielās Austrijas partijas, kristīgi sociālā un sociāldemokratu, izrādot nopietnas bažas, un arī lielie laikraksti, kas līdz šim propagandējuši okupācijas izbeigšanu, tagad aicina rietumu sabiedrotos nepamest Austrijas iekšpolītiskos notikumus viņu gaitai, jo citādi viss vēl varot beigties ar „tautas demokratiju". AZ

Draudi Ķīnā

(Turpinājums no 1. lpp.)

Cīņas par Mukdenu sākās 30. oktobrī un 1. novembrī pilsētas liktenis jau bija izšķirts. Valdības kaŗaspēkam neizdevās izlauzties uz Džeholas provinci, kas atrodas dienvidaustrumos. Militāristi rēķinās, ka vēlākais pēc trīs mēnešiem notiks radikāls pagrieziens pilsoņu kaŗa attīstībā, un šis pagrieziens nebūs labvēlīgs Čangkaišekam. Ar Mukdenas krišanu Ķīna praktiski zaudējusi visu Mandžūriju, kas ir tik liela kā Francija un Vācija. Apdraudēts ir arī Ziemeļķīnas stāvoklis, bet ja neizdosies noturēt to, tad problēmātiska kļūs arī Korejas neatkarība. Čangkaišeka armiju katastrofa sākās jau 24. septembrī, kad komūnisti ieņēma Šantungas provinces galvaspilsētu Tsinanu. 14. oktobrī tad sekoja Tiensinas ieņemšana, bet 19. oktobrī krita Čangčuna.

Daudzi vadītāji politiķi ASV izsakās, ka Ķīnas problēma draudīguma ziņā drīz vien pārsniegs saspīlējumus Eiropā. Austrumāzija kļuvusi par otru fronti aukstajā kaŗā, un komūnisti tagad pļauj tur, kur savā laikā sējuši japāņi. Kremlis ievadījis augstu spēli: politisku stratēģiju rietumos, bet militāru ofensīvu austrumos. Izejot no šādiem apsvērumiem, Maskavai nav nekādas vajadzības sākt konfliktu Eiropā, ja tā var iegūt veselu impēriju Klusā okeana piekrastē. Sarkanajam ģenerālim Mao ir miljonu vīru lielas, labi apmācītas armijas, kuru kodolu sastāda apmēram 140.000 japāņu gūstekņu, kas apmācīti un pārskoloti Sibirijā. Agrāk viņi piederēja tā saucamai Kvantungas armijai un kalpoja „saules ķeizaram". Viņa vietā tagad stājies daudz bīstamāks pavēlnieks — komūnisms.

Par stāvokli Ķīnā nobažījušies daudzi britu laikraksti: „Times" raksta, ka Mukdenas zaudēšana ir briesmīgs trieciens Čangkaišekam. „Daily Telegraph" konstatē, ka komūnistu ofensīvai Francijā ir ciešs sakars ar Tālajiem austrumiem. Abās vietās tam vienādi mērķi. Britu komūnistu organs „Daily Worker" ievadrakstā, kas saucas „Rokas nost no Ķīnas", uzvaru Mandžūrijā izskaidro ar to, ka tur neesot sociāldemokratu, kas kalpojot imperiālistiem. „New York Herald Tribune" atzīst, ka Čangkaišeku nevarēs glābt arī desmitreiz lielāka ASV palīdzība, ja pašā Ķīnā neizdosies atrast stiprus vīrus.

BBC, NZ, GZ

VAI TEKSTILPRECES BŪS BRĪVĀ TIRGŪ?

Pēc DPD informācijas, kādā Augšbavārijas saimniecības pārvalžu darbinieku sanāksmē esot paziņots, ka iespējama tekstilpreču racionēšanas atcelšana, sākot ar 1. janvāri. Tāpat ar Jaungadu esot paredzēts atcelt ierobežojumus mazgājamo līdzekļu tirdzniecībā, atskaitot ziepes. Pēc tiem pašiem avotiem, sākusies dāņu ābolu ievešana apvienotajā angļu-amerikāņu joslā 0,5 milj. dolaru vērtībā, bez tam ābolus ieved no Šveices, bet ar Italiju drīz beigšoties sarunas par apelsīnu, citronu un puķu kāpostu importu. Nākamo 12 mēnešu laikā ievedīs arī 7500 t kakao.

Angļu un amerikāņu militārā valdība uzaicinājusi apvienotās joslas vācu saimniecības iestādes rūpēties par to, lai apturētu preču cenu tālāku kāpšanu un panāktu pašreizējo cenu pazemināšanu. Bavārijas valdība uzdevusi policijai pastiprināt rīcību pret pārtikas nobēdzinātājiem un tirgotājiem, izdarot stingras satiksmes kontroles.

PĒDĒJĀ NAKTS

ACULIECINIEKA STĀSTS PAR LIEPĀJAS PĒDĒJO DIENNAKTI

7. maijā raksta autors, ieradies Liepājā, uzzināt, ka otrā dienā Kurzeme kapitulēs. Viņš veltīgi izmēģinās atrast iespēju izkļūt no Liepājas uz Zviedriju. Zvejnieks, kas agrāk solījis to aizvest, pēkšņi atsakās braukt un apgalvo, ka 8. maijā Liepājā angļi izcels desantu.

Rīt Liepājā būs angļi!

Var likties neticami, ka cilvēki vēl pēdējā stundā spētu ticēt tik absurdām baumām. Bet ne jau nu samērā maz paglītotais zvejnieks vien bija pakļāvies baumām, kuŗu stiprums šķita taisni tas, ka cilvēks arvien ļoti labprāt tic tam, kam viņš g r i b ticēt. Vēlāk sarunās ar citiem, kas bijuši Kurzemē līdz pēdējam brīdim, esmu noskaidrojis, ka pēdējā nedēļā pirms kapitulācijas šis baumas par angļu vai pat par zviedru desantu bija izplatījušās ne tikai Liepājā, bet visā Kurzemē, un tām ticēja arī cilvēki, no kuriem varētu sagaidīt ne vien vairāk loģiska prāta, bet arī lai tie būtu labāk informēti. Pēc dažām ziņām viens no stiprākiem absurdo baumu cietokšņiem bijusi Kuldīga, kur atradās vācu virspavēlnieka štābs un iznāca arī neliels latviešu laikraksts. Tur itin kā neesot gaidījuši angļus, bet zviedrus, un daži apgalvojuši, ka zviedru kuģi piestāšot Ventspilī vismaz tamdēļ, lai uzņemtu latviešu kaŗavīrus un aizvestu tos pāri jūrai.

„Vismaz rīt, jādomā, beigsies SD terrors, un dienas gaismā pirms kapitulācijas varēsim prātīgāki aprunāties par aizbraukšanu," es iemināju, kad, lielu līkumu apgājuši, tuvojamies pilsētas centram no Kūrmājas prospekta puses.

Draugs ilgi neatbildēja, bet tad saņēma mani aiz elkoņa un, pavilkdams vairāk uz ielas vidu, klusi teica:

„Uzmanies, nepaklūpi. Te ielas vidū ir ierakumi. Vai tu zini, kas tā par māju, kuŗai nupat pagājām garām?"

Jā. Zināju gan. Sarkano ķieģeļu nams, kuŗa apkārtne izraknāta ierakumiem krustām šķērsām, bija SD galvenā mītne Liepājā. Tie zeļļi, liekas, gatavojās pretoties arī vēl pēc tam, kad armija būs kapitulējusi. Ne jau Vācijā vien SD bija pārvērtusies par valsti valstī. Un Himlera pilnvarotais Kurzemē, gludi laipnais ģenerālis Berends, acīm redzot, nedomāja tik lēti atteikties no „vicekaŗaļa" goda, ko bija ieguvis, kopš Liepājā ieradās nacionālā komiteja. Vēl maija sākumā šis Berends pie kādas latviešu ģimnazijas skolotājas bija ik dienas vienu stundu mācījies latviešu valodu.

Apmetām līkumu ap bīstamo namu un klusēdami devāmies cauri pilsētas centram un pāri Rožu laukumam, kas nakti atgādināja aizvēsturiskas akmeņu masā sastindzinātas pilsētas paliekas. Tirgoņu un Peldu ielas stūrī, kur kādreiz saltā ziemas naktī bijām pabrīdinājuši izrakt līkuš no nama, ko vienā mirklī no zemes virsus aizpūta pustonnīga bumba, draugs atvadīdamies sniedza roku. Brīdi šķita, ka vairāk nebūtu ko teikt. Tad viņš apslēpti izdvesa:

„Rīt pulksten divos pēc pusdienas . . ." Apcirtās uz papēža un nozuda.

Dzīvoklī pie vaļējas krāsns mutes sēdēja gaŗais Valentīns. Viegļas pārogļota papīra plēksnes līdināgās ap viņa kājām.

„Sadedzināju papīrus," viņš teica. „Lai gan patiesībā nezinu, kāda tam nozīme." Viņš pacēla galvu un lūkoja pasmaidīt, bet smaids iznāca patīšs un nedabisks. „Tur uz galda ir zīmīte ar telefona numuru. Lūdza, lai tu piezvanot."

Zvanītājs bija tas pats redaktors, kas pirmais bija pateicis vēsti par kapitulāciju.

„Redzi," viņš teica. „Mēs te visi sēžam un gaidām izšķiršanos. Vācieši šonakt beidzot piekrituši tam, ka daļa latviešu paši uz savu roku brauc uz Zviedriju. Bet izbraukt ļaus tikai 70 personām. Tiem pašiem arī atļaus izbraukt tikai rīt pēc kapitulācijas. Sēžam te un gaidām, kad izšķirsies jautājums, kas būs tie septiņdesmit. Sarakstu sastādīt uzņēmies pulkvedis."

Noliku klausuli ar dīvaina stinguma sajūtu elkonī. Tātad pat tie septiņdesmit vīriem atļaus izbraukt no Liepājas ostas tikai pēc oficiālās kapitulācijas. Pērējiem . . .

„Kas tur bija? jautāja Valentīns.

„Ak, nekas," es atņurdēju un piepēsi jutu, ka istabā ir pārāk maz gaisa.

Izgāju uz ielas gluži bez mērķa, bet kad pēc brīža, ejot gar logu aiz kuŗa dzīvoja paziņas, dzirdēju balsis, iegriezos tur.

Seši vīri sēdēja gaišā istabā salikuši krēslus visapkārt nodilušai gridsegai. Uz galda un uz plauktiem bija pustukšotas pudeles un glāzes. Viens bija civilists, visi pārējie uniformās.

„Lācītis piedzēries," pastīvu mēli sacīja viens no viņiem, kad iestājos durvīs.

„Piedzēries, nabags," noteica otrs un gandriz traģiski klanija galvu.

Sveicienu neatņēma neviens.

Tikai tagad pamanīju, ka pa gridsegu jocīgi kūleņo mazs, tikai dažas nedēļas vecs kucens. Reizēm viņš it kā milzīgi piepūlēdamies lūkoja pacelties uz priekškājām un paiet dažus soļus, tad sabruka it kā kājeles būtu no gumijas, atsita nesamērīgi lielo purniņu pret zemi un laiku pa laikam pat pārmetās vēkšpēdu. Brīdi pagulējis, viņš atkal atkārtoja to pašu manevru, bet visu laiku it kā priecādamies, it kā līksmodams ņaukstēja un aizsmakušu balsteli lūkoja ierieties. Un apakštases gridsegas vidū, bija ielieta viņa tiesa dzeŗamā.

„Kungi, rīt Kurzeme kapitulēs!"

Vīri paraudzījās uz mani, it kā es būtu pateicis kādu muļķību.

„Jā," viens teica. „Tāpēc jau Lācītis piedzēries. Paskaties. Nu vīrs atkal grib palakt."

„Bet paklausaties . . ." es pacēlu balsi. „Rīt pulksten divos . . ."

„Nomieriniesī" liela plauksta uzgūlās manējai un kāda roka sniedza pielietu glāzi. „Vai nav vienalga, no kā kļūst nelabi. Grozīt mēs tur nekā nevaram. Lūko piedzerties tāpat ka Lācītis. Tas ir visprātīgākais, ko tādos brīžos var darīt."

Tai naktī tas patiesām likās visprātīgākais, bet nākošā rītā pēc dažām murgaina miega stundām šķita, ka atkal būtu atgrieziesdzīvot gribas spars. —

(Turpinājums sekos)

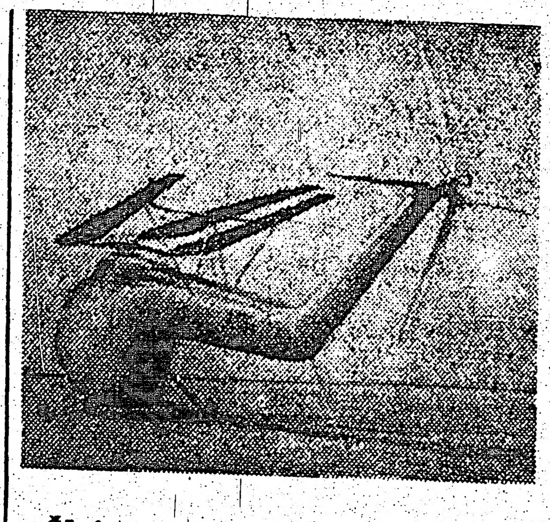

Šī ir nevis milzu ķimijas retorte, uz kuŗas nometušies pāris tikpat milzīgu sienāžu, bet moderna helikoptera lidmašīna; tā piedalījās nesenajā rekorda lidojumā no Londonas uz Parīzi, par ko jau ziņojām agrāk.

Ipatākais trimdas izdevums:

Alant Viļa

Dēm pa kulšen

Rakstīta ventiņu izloksnē, ar

Reiņa Birzgaļa

zīmētu tekstu un daudzām illustrācijām.

Cena DM 1,50. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās. Vairumā ar atlaidi LATVIJAS apgādā, Günzburg/Do, Marktplatz 25.

Varmācīgais „jauneklis" Video

VAI TELEVĪZIJA KĻŪS JAUNS KULTŪRAS UN ĢIMENES DZĪVES APDRAUDĒJUMS?

Hamburgā ceļ pirmo televīzijas raidāmstaciju Vācijā, ziņo vācu laikraksti un gavilē par to, ka technikas attīstība, ko kaŗš pārtraucis, atkal turpinās. Arī citās zemēs kaŗš pārtrauca televīzijas attīstību civilām vajadzībām, bet ASV tā izveidošanu atsāka tūlīt pēc kaŗa, un tagad jau tā sen vairs nav bērnu autos, bet drīzāk saucama par „diezgan varmācīgu jaunekli". Līdz šim ASV uzcēltas jau 26 televīzijas, jeb kā amerikāņi saka — video raidāmstacijas 15 dažādās pilsētās. Ņujorkai vien jau ir 4 raidāmstacijas. Līdz gada beigām darbu grib uzsākt pavisam 65 stacijas, līdz 1952. g. sava video raidāmstacija būšot katrai ASV pilsētai ar vairāk nekā 100.000 iedzīvotāju. Pašlaik publikas rīcībā esot tikai ap 350.000 uztvērēju aparātu, bet nākamajos 5 mēnešos paredzēts pārdot vēl 910.000 aparātu, un video klausītāju vai skatītāju skaits tad pārsniegšot 15 miljonus.

Video aparāti gan vēl esot dārgi, bet daudzi klubi, restorāni un kinoteātri arī uzstādījuši video aparātus savu viesu vajadzībām, tā kā katrs, kas dzer glāzi alus vai samaksā ieejas maksu, var sekot technikas brīnumu attīstībai. Restorānu īpašnieki gan jau sākuši sūdzēties, ka viesi, video raidījumiem sekodami, aizmirstot patērēt dzērienus. Lētākais uztvērēja aparāts pašlaik maksājot 99,50 dolaru. Tā ekrāns ir 9×6 cm liels. Dārgākais maksā 500 dolaru, tā ekrāns ir 30×20 cm.

Video uztveršanu ievērojami sarežģī tas, ka raidījumus nevar uztvert tālāk par 100 km no raidāmstacijas, jo televīzijas stari neseko zemes izliekumam, bet pa taisni aizplūst gaisā. Tā ar to izskaidrojams lielais raidāmstaciju skaits. Tāpat kā radio, arī video raidītāji ASV ir privāts īpašums, kas visvairāk pelnās ar reklāmas un sludinājumu noraidīšanu. Pagaidām raidītāji darbojoties 20—30 stundu nedēļā un blakus reklāmai raidījumu programmā 30 proc. aizņem sports, bet pārējo aizpilda aktuālitātes, raidījumi bērniem, nedaudz koncertu pārraidījumu un veselas filmas, ko pārraida video. Holivuda gan visumā nostājusies video raidījumiem naidīgā pozicijā, jo baidās, ka 6—7 gadu laikā video pilnīgi iznīcinās līdzšinējā veida filmu rūpniecību. Daudzas filmu sabiedrības jau sākušas uzpirkt video raidītājus.

Par spīti šiem mūžam, video jau esot radījis arī daudz jaunu paražu un netikumu savu īpašnieku mājās. Vislaunākais esot tā sauktās „video viesības". Uztvērēju īpašnieki tagad labprāt salūdzot ciemiņus, lai parādītu tiem savu jaunieguvumu, bet, kad viesi sanākuši, tad neviens nedrīkst runāt ne vārda, lai netraucētu sekošanu raidījumam. Tāpat kā daudzas ģimenes agrāk kļuvušas par radio vergiem, kas nespēj dzīvot, ja telpā nemitīgi neskan radio mūzika, tā tagad draudot cilvēku pārvēršanās par video vergiem. Starpība tā, ka radio priekšnesumiem jāseko tikai ar ausīm, kamēr video jāseko ar dzirdi un ar redzi reizē, kas prasa koncentrēšanos un nepieļauj nekādu citu nodarbību.

Neviens nenoliedz, ka video ir daudz labu īpašību, bet tai pašā laikā gandrīz visi, kas ar to iepazinušies ikdienā, baidās no tā „varmācības". Video spēj runāt un domāt skatītāja un klausītāja vietā. Draud briesmas, ka tas arvien vairāk samazinās paša cilvēka tieksmi patstāvīgi domāt un spriest. „New York Times" radioredaktors Džeks Goulds nesen rakstīja: „Amerikāņu mājās iezadzies mēms klusums. Kas gan spēj diskutēt par kādu likumprojektu, ja ir sajūta, ka istabā atrastos svešinieki? Kas gan var koncentrēties grāmatas lasīšanai, ja video piepildījis istabu ar profesionāliem cīkstoņiem? Lepnais jaunā video aparāta īpašnieks ir nevarīgs. Viņš var izvēlēties starp dažādām video programmām. Viņa dzīvei radies jauns mērķis — ieslēgt un izslēgt video aparātu."

Cilvēki izgudro visbrīnišķīgākās lietas. Bet kāpēc viņi arvien kļūst šo izgudrojumu kalpi?

Visa Francija jūsmo par „Marokas tīģeri"

PASAULES MEISTARA MARSELA SERDĀNA LIELĀ POPULĀRITĀTE, KUŖU GANDRĪZ APTUMŠOJA IGAUNIS ANTONS RĀDIKS

Vēstule Latvijai no Francijas

Franču sajūsma ne vienmēr ir tikai spontāna, bet tā var būt arī ilgstoša. Kad Eiropas vidējā svara boksa čempions Marsels Serdāns Ņujorkas Ruzvelta stadionā 10.000 vatu spuldžu gaismas apmirdzētajā 250 kvadrātpēdu ringā pieveica pasaules meistaru Toniju Zēlu, un pats kļuva pasaules meistars, franči dziedāja marseļēzi un rīkoja lāpu gājienus. Taču Serdāna slava vēl arī tagad, pēc pirmās sajūsmas, pastāvīgi aug. Kopš ceturtdaļgadsimta, kad norietēja Žorža Karpantjē zvaigzne, Francijā nav bijis vairs otra tik populāra boksera, kāds šodien ir „Marokas tīģeris", „bokseris ar intelliģento seju", „sportists ar Ševaljē smaidu" un „Francijas visu laiku labākais bokseris". Tādas un vēl daudz citas glaimotājas „palamas" tagad piedēvē Serdānam.

Kad oktobra vidū Parīzē notika Francijas-Beļģijas valstu sacīkste futbolā, un skatītāju vidū bija arī Serdāns, 60.000 cilvēku nemitīgi prasīja, lai tas laukumā nosolo goda apli. Viņam to vajadzēja darīt un 60.000 gavilēja. Parīzē šodien atkal deg uguns pie nezināmā kaŗavīra kapa, kas kaŗa laikos bija izdzisusi. Tās svinīgajā iededzināšanā piedalījās arī franču labākie sportisti. Skriešanas fainomens Marsels Hansenne un slavenais paukotājs Džens Buāns pasniedza lāpu Marselam Serdānam, kas iededza svēto liesmu par simbolu Francijas brīvības nemirstībai. Vēl vairāk: pat republikas prezidents Oriols visas nācijas vārdā Serdānam nesen izteica pateicību par pasaules meistartitula „importēšanu" no ASV uz Franciju. Serdāns nekur nevar parādīties neizbēdzis no aplausiem un sajūsmas, nekur viņam nav miera.

„Savu jaunību esmu pavadījis Alžīrā, un arī visi mani brāli bija bokseri. 1943. g. Parīzē uzvarēju spānieti Fereru, un kļuvu vidējā svara Eiropas meistars," stāsta Serdāns. „No savām 109 cīņām profesionālo ringā esmu uzvarējis 106, vairumu ar knock-out. Bet reiz man klājās plāni. Tas notika šogad Amerikā, kad pirmo reizi savā boksera karjērā biju notriekts uz ringa dēļiem. Domāju, ka mana punktu uzvara pret kādreizējo amatieru Eiropas meistaru igauni Antonu Rādiku jau bija droša, bet pēdējā gājienā pēkšņi saņēmu tik spēcīgu sitienu, ka pakritu. Piecēlos, taču drīz atkal atrados pie zemes. Laime, ka šajā brīdī gongs vēstīja cīņas beigas, citādi visi mani sapņi par pasaules meistara godu būtu vējā jau toreiz," vaļsirdīgi saka „Marokas tīģeris".

Marsels Serdāns šodien dzīvo Marokā, skaistajā Kasablankā, kur tam pieder kafejnīca. Viņš ir laimīgi precējies un par savu otru dzimteni uzskata Parīzi. Vislabāk sportists tomēr jūtas Kasablankā, kad savā kafejnīcā ēd iemīļotāko ēdienu — zirga gaļas bifstēku. Serdāns ir ļoti bagāts. Viņš var dzīvot bez raizēm. Arī nākamajā cīņā, kad vajadzēs aizstāvēt pasaules meistartitulu, neatkarīgi no uzvaras vai zaudējuma, tas nopelnīs vismaz 100.000 dolaru! Pasaules čempions ir jau pāri 30 gadiem. Viņš zina, ka tā karjēra vairs nevar būt gaŗa, tāpēc krāj dolaru pie dolara. Serdāns, pēc slavas un popularitātes negrib piedzīvot tādas nebaltas vecuma dienas, kādas bijušas daudziem, par viņu pat vēl slavenākiem bokseriem.

Parīzē, oktobrī. P. M.

LSFAP sekretāra A. Hermanovska jaunā adrese: (24a) Horneburg — NE, Schloss v. Düring, YMCA Tr. Centre.

Darmštates Kursas basketbolistu vairums tagad dzīvo Neištatē pie Mārburgas. Kursas darbība tomēr oficiāli likvidēta un bijušo kursiešu starts iespējams tikai Neištates YMCAs sastāvā. G. Meržejevskis cītīgi trenē turienes jaunatnes basketbolistus, kuŗu vidū ir ne viens vien „lietas koks".

Japānis K. Hasegava sasniedzis trīssoļlēcienā 15,62 m tālumu, kas ir pasaules 1948. g. labākais sasniegums. Londonas olimpiskajās spēlēs zelta medaļas iegūšanai pietika ar 15,40 m rezultātu.

Franču laikraksti, lai apmierinātu sabiedrības milzīgo interesi par pasaules meistaru Marselu Serdānu, meklē un atrod vienmēr kaut ko jaunu. Tā, piemēram, Parīzes laik- raksts „Bauliene de Paris" publicē franču pareģa Arista atklājumus par Serdānu. Arista jau 1939. gadā pareģojis Francijas zaudējumus kaŗā pret Vāciju. Izrādās, ka tagad viņš pārsteidzis Franciju arī ar atklājumiem par Marselu Serdānu, jau iepriekš pateikdams, ka tas klūs pasaules meistars. Arista saka, ka Serdāns nekad nebūšot trūcīgs, bet tā mūža gaŗumu paredz 50 gadu. Arista vēl nesen apgalvoja, ka sportistam gaidāma karjēra filmā. Un tiešām, 24 stundas pēc šī pareģojuma viņš saņēma kādas Marokas filmu sabiedrības piedāvājumu. Augšējā attēlā, kas ņemts no laikr. „Bauliene de Paris", Arista pa- stāsta, ko viņš redz Serdāna rokā: 1) Pēc grūtas jaunības brieduma gados ātri panākumi finanču laukā. 2) Neskaitāmi ceļojumi. Katra līnija nozīmē 1 ceļojumu, bet jāuzmanās, braucot ar kuģi. 3) Ir 3 dēli, bet pēc kāda laika sagaidāma vēl 1 meita. 4) Tīģerim līdzīgs ātrums un liela viltība. 5) Mākslinieka dotības. 6) Liela sirds laipnība un uzticība saviem draugiem. 7) Asais saīsinājums dzīvības līnijā norāda, ka 50. mūža gadā draud pēkšņa nāve. 8) No „galvas līnijas" sākuma redzams cīņas gars. 9) „Trīsstūris" norāda, ka slavas kalngali ir no 25.—35. dzīvības gadam. 10) „Pāraugs pats sevi". 11) Būs uzticami draugi līdz nāvei. 12) Rokas galvenie vilcieni ir pretrunā ar rokas stilbu. Roka vijīga — mākslinieka roka, bet stilbs un rokas turpinājums „ciets" — tā ir atlēta īpašība.

SLUDINĀJUMI

†

Š. g. 2. septembrī pēc ilgām ciešanām Fišbachas nom. slimnīcā mira frizieŗu amata meistare

KARLĪNE KRASTIŅA,

dz. Michailoviča

dz. 1899. g. 11. jūnijā Rīgā.

Dziļās sērās

vīrs, dēls, krustdēls, brālis uc piederīgie.

Š. g. 15. novembrī iznāks

Jāņa Purapuķes

„SAVS KAKTIŅŠ, SAVS STŪRĪTIS ZEMES".

J. Soikāna illustrācijas. Cena DM 4,50. Atkalpārdevējiem atlaides. Grāmata pasūtināma: (24a) Lübeck, Hartengrube 25/27, Grosshandelsgesellschaft „TURĪBA". (158)

A. Augstuma (bij. K. Grauzes)

fotospiede

piedāvā:

Prof. L. Fēlsberga Angļu gramatika DM 3.50
Prof. J. Cizareviča Diferenciālrēķini un integrālrēķini DM 10.—
J. Graubiņa Skaņi raksti (dziesmas jaukt. un siev. koŗiem) DM 1.—
Dr. V. K. Matīusa Latviešu — angļu vārdnīca DM 3.50

Grāmatas nosūta ar uzliktu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus. Pieņem grāmatu, veidlapu un nošu pavairošanu katrā vairumā (iespējami tekstu resp. mašīnrakstu samazinājumi). Darbu izpilda ātri par zemām cenam. (177)

Iznākusi **agr. V. Grozgalvja**

SAIMNIEKOŠANAS PAMATJAUTĀJUMI

Grāmatai 242 lpp. un plašs illustrātīvais un piemēru materiāls. Izdevums ir neatsveŗams palīgs ne tikai lauksaimniekiem un agronomiem, bet arī ikvienam, kas interesējas par lauksaimniecības jautājumiem.

Cena DM 5.50. Pasūtināšana — LAB DAUGAVAS VANAGI grāmatnīcā: (13a) Nürnberg 2, A/C „Valka". Izsūta uz pēcmaksu. Atkalpārdevējiem 10% atlaide. (173)

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:

Augustu Cielavu, dz. 1883., pēdējās ziņas no KZ Gasenes; Šarloti Dančauski, dz. Rīgā, p. z. no Dancigas; Stefaniju Danenbergu, dz. 9. 12. 1901. Rīgā; Herbertu Derusu, dz. 1926., deportēts uz Vāciju; Irmu Dikumu, dz. 6. 2. 1898. Tukumā, p. z. no Pomeranijas; Jāni Arvīdu Dombrovski, dz. 9. 5. 1906. Zemgalē, p. z. Rīgas; Valeriju Karalūnu, 40 g. v., p. z. no Lunovas; Vladimiru Klengeri, dz. 1898., p. z. no Abrenes; Johannu, Juliannu Konstanci Klokovu, dz. 15. 12. 1897. Liepājā, p. z. no Neiklosetras; Egonu Žachu, dz. 16. 3. 1928. Ķelnē; Pauli Zadiņu, dz. 6. 10. 1914. Rīgā, p. z. no Gistrovas; Jāni Šaumbergu, dz. 1928. Jelgavā, p. z. no Vīnes; Jāni Selgu, dz. 26. 3. 1903. Bērzmuižas pag.; Jāni Skuju, dz. 14. 2. 1922. Liepājā, p. z. no Gotenhafenas; Gotfridu Skumbiņu, dz. 1921. Ludzas apr.; Juri Sloģi, dz. 1927. Pliskavā; Georgu Snaksariovu, dz. 11. 5. 1913. Rīgā, p. z. Hamburgas; Ainu Voicuchoviču, 18 g. v., p. z. no Pozenes; Sigismundu Staņis Vosu, p. z. no Drancy; Roderichu Volfgangu Valteru, p. z. no Regensburgas.

Latvijas valsts 30 g. atcerei izdota

KĀRĻA ULMAŅA

ģīmetne ar īsu biografiju un viņa teiktiem vārdiem kritiskās dienās. Maksā DM 0.50, atkalpārdevējiem DM 0.40. Izsūta uz pēcmaksu un grāmatnīcām arī komisijā. Pieprasīt apgādam „Stars": Pinneberg b. Hamburg, Baltic University. (172)

Latvijas 30 gadu pastāvēšanas gadījumā iznācis

Jāņa Jaunsudrabiņa

veltījums — aicinājums ikvienam latvietim

PIEMINI LATVIJU

Izdevuma cena DM 0.70 un tas ērti piesūtāms vienkāršā vēstulē. Ieteicama dāvana draugiem un paziņām, it sevišķi skolu jaunatnei. Pieprasāms visās nometņu grāmatnīcās. Atsevišķus eks. apgāds izsūta pret iepr. samaksu (arī pastmarkās), pieskaitot pasta izdevumus.

Apgāds SELGA,

(13b) Kempten/Allg., Kaufbeurerstr. 27. (176)

TAUTIETĒM UZMANĪBU!

Iznācis izdevums, ko gaidīja un kas interesēs katru latvieti — Allas Žēbergas-Rūgājas sastādīts žurnāls sievietēm

„LATVJU ZELTENE"

pirmā burtnīca.

1. burtnīcas saturā: 1) Kā darināt Zemgales novada sieviešu kreklu, 2) Galdauts, 3) Dāmu blūzes, 4) Spilvenu meti piem. mūsu dzīves apst., 5) Roku adīta veļa, 6) Siltu cepurīti tautiskiem rakstiem mūsu bērniem, 7) Mazbērnu lācīši.

Nākošā burtnīcā lasīsiet: Kā darināt Nīcas ņieburu, Kā pielietāt Nīcas ņieburu rakstu modernos priekšm., Priekškars izvilkuma darbā, Kā darināt kungu šalli pēc Vidzemes vidienes brunču raksta, Roku adīta veļa (turp.), Silta jaciņa un zābaciņi mūsu mazajiem, Dažādi ierosinājumi Ziemsvētku dāvanām, Puškosim eglīti latviski!

Mēnešraksts, kā pirmais un vienīgais šāda veida izdevums, ieteicams, ikvienai tautietei, gaidām, mazpulku un YWCAs dalībniecēm, skolām un audzinātājām, rokdarbu strādātājām, šeit un tālākā emigrācijā.

Atsevišķas burtnīcas pērkamas par ā DM 2.50, bet abonējot un iesūtot samaksu vismaz par trim nākošām burtnīcām, ā DM 2.— burtnīcā ar piesūtīšanu.

Ārpus Vācijas izdevumu var izprasīt un pasūtināt: Anglijā: J. Mekšs, YMCA Hostel, Woolfox Lodge, Rutland, par 2/6 sh; Francijā: E. Baumane, 56 rue Mchal Foch, Lorient, par 80 fr.; Beļģijā: J. Pīpiņš, 127 rue du Fleurus, Chatelete un B.L.S.K. par 25 Bfr.; Zviedrijā: Lettiska KFUM, Regeringsgatan 68 II, Stokholm un Daugavas apgādā par Kr. 2.—; Kanādā un ASV: „Free Latvian" 9536—107 A Ave Edmonton, Alta, Canada, par 1 dol.; Austrālijā: J. Strautiņš, Bathurst N.S.W. Immigration Centre Staff, par 4/3 sh ar piesūtīšanu.

Paraugnumuri un pasūtinājumi komisijā izprasāmi apgādam „Grāmatnieki": (13b) Berchtesgaden-Strub, Latvian Camp „Insula". (179)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.